

B. 148

ANY 1609

Dijous a 25 del mes de dezembre comença lo any 1609 de la Nativitat de Christo Nostre Senyor conforme al compte català just a la disposició de la Constitució de Catalunya.

B. 148v

Dimechres a 31, havent succehides entre los pares de la Companyia de Jesús y lo abat de Sant Martí de Canigó les coses scrites als últims de novembre 1608, essent en lo interim pujats a Sant Martí los abats de Banyoles y de Arles, fra T. Senjust y lo abat de Sant Miquel de Coxà, fra [...], havent fortificada la enquesta del dit abat de Sant Martí, havent també succehit aquest temps que los pares de la Companyia eran pujats a Sant Martí per aportar-se'n a Perpinyà lo cos de sant Galderich confessor, los de Vilafranca de Conflent hagueren ya posada gent armada dins la isglésia y monastir, y per temor de la gent de armes los de la Companyia se'n tornaren a Perpinyà. Y los de Vilafranca alçat so de viafós per una part y per altra ab creu alçada processionalment y ab gent armada de consentiment de dits abats aportaren lo sant a Vilafranca. Y tornant-se'n a Barcelona lo de Banyoles acompanyat del de Arlas y ab lo de Ripoll prengueren y capturaren la persona del dit fra Àngel Juallar, abbàt de Sant Martí de Canigó, qui's trobava en la dita ciutat y era visitador del General de Catalunya per lo trienni passat. Y pres aquell, fou aportat al monastir de Sant Pau del Camp de dita ciutat y acompanyat a fra T. Rossinyol, prior de Sant Pau.

B. 149

JANER DE 1609

Dijous lo primer dia de janer 1609 fra Àngel Juallar, abat de Sant Martí de Canigó, qui lo dia abans era estat

pres per los presidents de son orde, fou tret del monastir de Sant Pau del Camp y, posat en una llitera tancada, fou aportat al monastir de Sant Salvador de Abrera en lo vescomtat de Cabrera per tenir-lo allí pres. Y anava en sa companyia en dita llitera lo dit fra Rossinyol prior de Sant Pau. Anant yo en est dia de Castelló a Barcelona los trobí a Sant Saloni toc de oració. Hisqué de tot y morí après en setembre de 1625.

Divendres a 2 en la ciutat de Barcelona se tingueren Braços en la Diputació, y Consell de 100 en Casa la Ciutat per tractar si's feia torp al General per la presa del abat fra Juallar qui era visitador del General y estava fent la dita visita *ut supra* a 31 dezembre. Remeté's a sis doctors. Emperò fou tramès, per part del General, micer Miquel Rollan assessor de la visita y micer Antoni Moet com a syndic a Sant Salvador de Abrera per temor que dit abat no fos tret de Catalunya y enviat a Aragó o a Narbona, que són de la matexa província dels Benets.

B. 150v Dimarts a 13 se tingueren Braços a Barcelona en la Diputació, y Consell de Cent en Casa la Ciutat sobre que los visitadors del General havian declarat de consell de sos assessors que la presa del abat Juallar feta per los altres abats era torp del General. Y havian intimada la dita declaratió als presidents del orde de Sant Benet, requerint-los que a pena de 100 scuts pagadors per cascú de béns propis per als gastos de la visita dins 8 hores haguessen soltada y restituïda la persona del dit abat Juallar en sa llibertat. Y los presidents havent treta la conservatoria havian requerit als visitadors que a pena de excomunicació revocassen los procehiments que contra de ells havian fets. Y que los diputats duptavan que la dita declaració tocàs als visitadors, sinó als diputats, y sobre assò consultaren. Fou la resolució de la una casa y de la altra que les parts informassen de sos drets per altro dia als estaments. Y axí fou fet lo divendres següent.

B. 151 Divendres a 16 de janer 1609⁷ en la vila de Castelló

7. Equivocadament l'autor havia escrit 1608.

de Empúries en mà y poder del senyor Luís de Gualbes governador de aquell comtat, jo micer Hierònym Pujades renuncií lo offici de advocat fiscal ab acte rebut en poder de Steve Amat notari regint la scrivania de la Audiència de dit comtat. Per la mala correspondència que dit senyor tenia a mos serveis presents y passats. Scriguí lo matex dia donant-ne avís al senyor don Luís de Còrdova y Aragó, germà del excellent senyor duc de Cardona don Henrich Ramon Folc, comte de Empúries, de qui ell era procurador generalíssim. Doanant-li també avís com me'n tornava a Barcelona a ma casa.

Dit dia en Barcelona se tingueren Braços com era estat senyalat als 13 del matex, y per los visitadors orà doctíssimament micer [...] Areny, cavaller assessor de la visita, y estigués orant alguna hora y al fi se escalfà en dir alguna cosa en vilipendi dels presidents del orde de Sant Benet lo que li fou molt mal pres, y axí lo secristà de Tortosa T. Junyent, doctor en drets y cavaller, lo interrompé reprenent-lo, y ell dit Areny se n'occorregué tant que no parlà més paraula. Hisqué de la sala y entraren los abats Benets y lo de Ripoll fra T. de Pons, altre dels presidents, orà per son fet breu y bé com a vell y bon doctor. Y los estaments y lo Consell de Cent se resolgueren que fos feta embaxada als visitadors y als presidents amonestant-los revocassen uns y altres sos procehiments y dexassen la declaratió del torp als diputats. Y si's declarava ser torp fos feta embaxada als dits presidents demanant-los la persona del dit abat Juallar, attès ells matexos s'erán offerts donar-lo sempre que per los diputats fos declarat. Y que si faltaván en assò se procehís contra de ells per justícia. Y los visitadors revocaren.

Dit dia lo rector del Studi de Barcelona juntà la Universitat y digué a tots los doctors que tenia llicència dels senyors inquisidors perquè se pugués disputar *ad partes* la qüestió dels auxilis sucitada entre los pares Dominicos y los de la Companyia de Jesús. *Vide supra* a 19 juliol 1607. Lo matex se féu en moltes Universitats de Espanya, llançant fama los de la Companyia que ya

avian obtingut que la llur opinió era provable, y los frares Dominicicos escrivieren a Roma al general y ell ab lo auditor Peña digueren al Papa si ell avia donada la opinió per provable. Respongué que ells si avian entès tal quant digué que's disputàs la qüestió. Respongueren-li que ells no avian entès tal, però que los de la Companyia deian que ho avia entès axí y lo Papa respongué ni he dit ni entès tal.

B. 152   Lo abat fra Àngel Juallar de Sant Martí de Canigó, vista la deliberació dels staments de 16 passat, recorregué al núncio de Espanya, lo qual se ha assumida la causa inhibint als presidents del orde de Sant Benet. Vejas a 9 de maig 1609.

B. 152v   Diumenje a 25 dia de Sant Pau fou publicat en la isglésia de Castelló un breu del Papa Paulo quint declarant als frares del orde dels Caputxins per verdaders frares del orde de Sant Francesc, contra la opinió dels observants. Publicant y notificant que lo orde Caputxí és y sos estatuts són conformes a la regla y observació del pare Sant Francesch y a la declaració de aquella feta per Papa Clement quint en la *Clementina exivi*. És lo breu dat en Roma en Sant March *sub annulo Piscatoris* a 15 de octubre 1608 y del pontificat de Paulo 5 lo any 4. Papa Urbà octau ab bulla en forma de *Motu propri* despedida en Roma dada en Santa Maria Maior *sub annulo Piscatoris* als [...] de [...] any 1627 confirmà aquest breu no obstant que ab la bulla de Paulo se digués que los Caputxins no eran tant antichs com Sant Francesch, però que observavan la demont dita regla y axí son verdaders fills de san Francesch.

B. 153v

FEBRER 1609

B. 157

MARTS 1609

B. 158   Dilluns a 9 de marts 1609 lo cos del noble don Guillem de Santclement, qui era mort embaxador de Alamanya fou portat a Barcelona ab unas falgues dins de una caxeta

embalçamat. Y la caxeta estava dins altra caxa en què venia molta plata obrada y los mariners penssaván aportar sols la plata. Fou depositat en lo monastir de Sant Joseph dels frares Carmelitas descalços per lo entretant que se li ordenava cèlebre pompa funeral. De la qual *vide infra* a 8 de abril 1609 y de sa mort *supra* a 9 setembre 1608.

B. 158v Dilluns a 16 y los dos dias següents fou Déu servit enviar aygua mança y abundantment per tota Catalunya que no y havia plogut des de la fi de novembre ençà. *Gràcias agamus Domino Deo Nostro.*

B. 159 Dijous a 19 de marts 1609 jo micer Hierònym Pujadas en drets doctor après de haver estat quatre anys y 4 mesos en lo comtat de Empúries servint los officis respective de assessor y advocat fiscal *ut supra* a 16 de janer, havent renunciat mon offici, men torní a la mia pàtria y cara ciutat de Barcelona ahont arribí ab tota ma casa y família. Déu vulla sia per a bé.

B. 159v Dissapte a 21 de marts 1609 arribà al port de Barcelona la capitana de Savoia. Detingue-se-li la pràctica per temor de mal contagiós per uns cuiros de Àffrica havian arribat a Vilafranca de Nissa. Visuraren-la lo doctor Vicens Castelló y lo doctor Joan Amat y dos chirurgians y donà-se-li pràctica. És errat assí, pos al 28 del corrent.

Diumenje a 22 en lo monastir de les Madalenas de Barcelona velant una monja digué de pontifical y predicà lo bisbe de Ampúdia de Sardenya. Diu-se don [...] de Maymó. Era prior de Montesa.

B. 160 Dissapte a 28. Assí fa posar lo que de la galera de Savoia posi a 22.

B. 160v En aquest mes de marts se feren les canonades de les fonts per al palau del rey, presa de la canonada de la Seu y del convent de Sant Francesch, presa de la font del Àngel y tot carrer Ample. Y per als Descalços de Sant Joseph presa al cantó del carrer del Carme a la Rambla de Barcelona.

Dijous a 2 dia de sant Francisco de Paula, essent convidats los consellers de Barcelona y estant sentats ab ses cadires al altar major de la isglésia del convent de dit Sant, don Phelip de Arill, comte de Erill, comenador de Calatrava y balle general de Catalunya, se volgué assentar ab sa cadira al costat y precehír als consellers, y perquè no li volgueren donar la presedèntia dient no la solen donar als magnats sinó quant ells dits consellers los convidan y no quant uns y altres són convidats, lo dit comte sen passà a la altra part del altar y's féu posar cadira y almoada, no obstant que los consellers no'n vullan sufrir allí hont ells són. Los concellers vist assò protestaren però pagaren y per aquí se passa.

Divendres a 3 havent los pares inquisidors manats recollir alguns llibres reprovats foren cremats devant les portes del palau de la santa Inquisició de Barcelona.

B. 161v Dilluns a 6 de abril 1609 de part dels consellers de Barcelona, marmessors del testament del noble don Guillem de Sant Climent, català y barcelonès del àbit de Sant Jaume 2, anaren sis hòmens endolats, cap cuberts y a cavall convidant cavallers y ciutadans per a dimechres al dol y funeràries del dit noble don Guillem, fahedores en la isglésia de Santa Catherina màrtir, del convent y orde de Predicadors, ahont és lo sepulcre de la casa de Santcliment. Y axí matex altres sis convidavan a les dames de part de la senyora dona Violant de Cardona, viuda relicta del noble don Henric de Cardona, qui fou governador de Catalunya, cosina germana del defunct, y de dona Phelipa Clariana y Sancliment, viuda de don Pedro Clariana, filla de don Pedro de Santcliment y per la mare néta de mossèn Thomàs Pujadas (lo qui fou ambaxador de la ciutat de Roma).

B. 162 Dimechres a 8 de abril any 1609 dia senyalat per las honrras funerals del noble don Guillem de Santcliment qui fou barcelonès, cavaller del hàbit de Sant Jago y embaxador dels nostres reys al emperador. En la isglésia de

Sant Joseph del convent dels Carmelitas descalços de Barcelona, lloc ahont estava depositat lo cos del dit noble don Guillem. En lo mig de la isglésia estava un gran túmol ab son llit (més alt que lo que's sol fer per a las images de Nostra Senyora en agost) cubert per lo entorn de drap negre ab molts scuts de armes de la casa de Santclement y de Centelles a dos quartos, dos de la campana blanca en camp blau ab la Ave Maria que són armas de Santclement y los altres dos ab les centelles vermelles en camp de or y la creu de la comanda en los rematos y al cantó dret del scut sobre las armas de Santclement, per empresa un cap armat ab celada y corona real de la qual hix un bras armat que elevat en alt té de través una llengua o batall que falta a la campana ab una lletra que diu [...] y sobre lo cantó esquerra (hont eran las centellas) per empresa, cos, cap y turbant de un rey moro coronat y divissat, tot de las matexas centellas y sens letra. Y lo remato del túmulo ab ésquena se cobria de un drap de vellut negra ab la creu vermella de Sant Jago, y als caps mig y cantons de les orles de brodador de seda los sobredits scuts de armes. Estavan al entorn del túmulo impressos uns càrmenes exàmetros y pentàmetros de Joan Dorda, mestre jubilat de la Univerciat d'esta ciutat, y los soneto y diàlogo catalans meus e nom de Pastor scrits de mà que van incertats ab est X senyal.⁸ Y al rededor del túmol vint atxas grogues. En tots los altars se celebravan missas de rèquiem havent-hi dos ciris de pes de mija lliura en cada altar. Bax y devant del túmul en una caxa petita estava embalcemat lo cos del dit defunct cubert de un drap negre y lo àbit de Sant Jago, ço és la vesta llançada desobre. Al altar major estavan los magnífichs consellers de Barcelona ab ses gramalles de dol sens portar lo cap cubert y entre lo quart y quint ab lo cap cubert Luís de Riambau y de Corbera y Santclement fill del senyor de Llinàs, més propinc y legítim successor del mort après de dona Philipa Sanclement y Clariana, y tots estavan sentats en banchs

⁸ Són els annexos. 15 i 16.

de respallera. Aprés multitud de cavallers endolats y altres en bancs rasos.

B. 162v Estant axí la cosa aparellada, los frares de Sant Josep comenssaren son offici cantant de rèquiem y absolta. Vingueren allí los pares Mercenaris, los de Sant Francisco de Paula, los de Sant Domingo, los de Santa Madrona, los de la Santíssima Trinitat y Sant Agustí, los del Carme y tots absolgueren axí com arribavan. Los del Carme feren absolta a cant de orga. Arribaren allí los capellans de las parròchias de Sant Jaume, de Nostra Senyora del Pi y de Santa Maria de la Mar ab son ardiacha ab pells, y tots absolgueren y los de Sant Jaume a cant de orgue. Junta-des estes parròchies y frares se ordenà la processó en aquesta manera. Anavan devant setanta sinc còvens ab sinc sous de pa cada cove com és acostumat. Aprés los infants òrphens y los minyons del Hospital a cor, cada qual ab un ciriet de alguna onça. Seguia's després lo estandard de la confraria de la Soledat de Nostra Senyora acompanyat de vint atxes grogues, tras las quals seguian la creu de la parròchia de Santa Maria de la Mar y aprés la de Santa Maria del Pi y aprés la de Sant Jaume. Estes 3 parròchies anavan la de Santa Maria de la Mar per què pretenia que en haver desembarcat lo cos com lo aportaren, li tocava, y la casa del defunct en lo carrer dels Mercaders és de dita parròchia. La de Santa Maria del Pi perquè ara partia de sa parròchia y se acostuma que acompanya la parròchia de la casa de hont hix lo cos. La de Sant Jaume fou acullida per los consellers per ser la Casa de la Ciutat en ella y perquè molts capellans pobres se posaren ab ella que altrament no hagueran tingut lloch. Tras de estas creus venia sols la dels frares Dominicos y consecutivament los capellans de les parròchies d'esta manera. Part dels capellans de Santa Maria de la Mar a mà dreta y los conductius y de la comunitat de Sant Jaume a la esquerra. Y aprés les religions dels Servitas estan a Santa Madrona, tras ells los de Sant Francisco de Paula, aprés los de la Santíssima Trinitat, aprés los Mercenaris. Tras d'ells los Observants del Carme a la dreta y los de

Sant Agustí a la esquerra. Venian après los Dominicos tots sols. No y anavan més frares dels altres convents, que no solen exir en sepultures. Tras estos a compliment de la professó seguian lo clero del Pi a mà esquerra, y lo resto de Santa Maria de la Mar ab son ardiacha a mà dreta. Après del gremial venian sexanta atxas. Y tras de ellas a coll de hòmens un gran llit alt axí com estava a Sant Josep y la caxeta del cos posada dins y lo hàbit o vesta de comenador llançada sobre. Entorn del cos anavan [...] y lo capellà o prior de Jonqueres, marquès de la Palleta, don Miquel Mecha, don Alex de Marimon, don Berenguer Dionís [...] comenadors de Sant Jago y tras de ells setanta atxas. Y finalment los tres consellers ab ses gramalles, y en la segona filera entre quart y quint lo senyor Luís de Rimbau de Corbera y Santclement cap cubert. En la 3 lo pare del dit Rimbau a la dreta, y a la esquerra, don Joan Burgues y de So, cap cuberts. Après en la 4 los germans don Bernat Galceran y don Pedro Galceran de Pinós y Santclement capcubert, y tras d'ells per sas fileras molts altres del linatge, cap cuberts, y molts proms endolats de companyia dels consellers qui havian vestits dotze prohoms. Senses molts menestrals honrrats qui estavan endolats ordenant los còvens, atxas y altres cosas tocants a la pompa funeral. Exint la professó de Sant Joseph estavan a la Rambla sis hòmens endolats tres a cada part del clero y com passavan donavan un ciri de pes de mija lliura y un real a cada capellà y frare.

B. 163 Salvo que los officiants y procuradors tocavan a doble. Ab aquest concert tiraren fins al portal del Studi carrer y plaça de Santa Anna fins a la plaça Nova, y de aquí per devant lo palau del bisbe y Diputació a la plaça de Sant Jaume a la Llibreteria, Devallada de la Presó, Boria, plaça de la Llana, y per las Çemoleras entraren en Santa Catherina. Ahont posat lo túmol y cos al mig del cor sobre de un catafal alt de tres bells grahons, que era més alt que un home y estava cubert de drap negra, ab ciris cremants de pes de mija lliura, posadas les atxes en les brandoneres, entapiçada de draps negres y molts scuts la

capella de Sant Martí ahont és lo sepulcre de la casa del defunct, se començà missa de rèquiem a cant de orga. La qual de pontifical celebrà don Rafael de Rovirola bisbe de Barcelona. Assistint los consellers sentats en banchs de sala y axí matex la demés cavalleria com està dit. Hagué y sermó fúnebre lo qual féu fra Jaume Rebullosa conventual de Santa Catherina. Prengué per tema la autoritat de Isaias Cap. [...] *Dicite justo quoniam bene de fructu manuum suarum comedet.* Y feta la Ave Maria, mostrà ab autoritat de Sant Clement Papa en lo de *Constitutionibus apostolicis* quant antich costum era de la isglésia la pompa funeral ab lo sant sacrifici de la missa y psalmòdia. Predicà encòmios y alabanças de las virtuts dels defuncts. Lo símbolo de la virtut que està en la atxa. Tot per a effec-te del refrigeri de la ànima qui'l reb ab lo sacrifici y per comoure a la imitació de la virtut ab la honrrosa pompa. Com se podia acomodar a las ànimas del Purgatori la auto-ritat del temma y com se podia piament creurer que ya que no estigués en lo cel de present lo diffunct a lo menos devia estar en Purgatori nececitat de aquells sacrificis y oracions dels fels per algunes faltes venials. Digué en alabança del mort la noblesa de la casa de Santclement que de vella y antiga no té principi. Y com lo diffunct per la mara era Centelles, y axí desendint del gran Crehon (germà del duc de Borgonya) qui ab Carlo Magno vingué a la conquista de la terra. Que era mort (lo any passat) en edat de sexanta sis anys (que axí seria nat en lo any 1542). Que en la sua puerícia tingué en les lletres per mestre al doctor T. Vila que après fou canonje de Barcelona y (per medi de sa virtut y de dit defunct) bisbe de Vich. Y en armas tingué per últim capità a don Luis de Requesens y Suñega comenador major de Sant Jago. Y que a edat de 22 anys era anat a servir al rey en las jornadas contra los moros rebellats en Granada. Als vint y set anys en Tu-nes y a 30 a la jornada naval de don Joan de Austria y de aquí fins als 38 de sa edat en Flandres, essent gen-tilhom del dit comenador major qui era capità general de aquells estats. Als 38 anys anà a la cort real y se li

donà lo hàbit de Sant Jago, y fou elet embaxador per al duc de Savoia, y no anà perquè se li mudà la embaxada per al emperador Rodolfo 2. Estant en la cort del qual lo rey don Phelip 2 senyor nostre, que Déu guarde y prospere, li acomanà lo tracte del casament de la senyora reyna dona Margarita la qual lo matex don Guillem acompanyà en tot lo camí fins a dexar-la en València en poder del senyor rey son marit. Y fet assò com vingués tolit y paralítich, demanà llicència al rey per tornar-se'n a reposar en sa casa en esta ciutat. Y lo rey li digué que ell era molt content ; però ¿què respondrian al emperador que ab lletra expresa pregava al rey que per la embaxada li tornàs enviar al dit don Guillem? Y axí a petitió del matex emperador fou forçat tornar-se'n. En la cort del qual era nomenat lo Prudent espanyol. Y que estant entre tantas heretgias com hi ha en Alamanya, may per la gràcia del Senyor se era ensutziat. Era estat piíssim en la veneració de las santas relíquies y immatges, y axí ne havia escapadas moltes de poder de Cyscar heregiarca gran perseguidor de ellas. Particular lo cos de sant Guillem que havia enviat al rey don Philip I. Que en son testament havia dexada tota la plata y ornaments de sa capella a la capella de Sant Martí del dit convent hont és lo seu vas, en lo qual volgué ser portat lo seu cos essent-li ya estadas fetas en Praga a 9 de setembre 1608 cèlebres obsèquies, en les quals orà un dels senyors del Consell del emperador. Acabat lo sermó y dita la missa, restà lo cos en lo túmulo aquell dia y los dos següents, y lo divendres fou posat en la sepultura de dita capella. Y visurat lo cos y llevat acta de la visura y posat en la caxa dins de una capça de llauna. Destantí ab un altro que era vingut des de Alemanya. *Eius anima requiescat in pace.* Altras cosas que's porian dir de aquest cavaller, *vide supra* a 23 de marts 1599 y a 7 de juny 1599 en lo Dietari petit y a 9 de setembre 1608 y a 9 de marts del corrent.

Dijous a 9 de abril 1609 morí de edat de 71 anys (a 19 haguera entrat als 72) lo magnífich micer Bernat Roig mon sogre, doctor del real Consell, a les deu y mija de la

nit, rebuts tots los sacraments. Havia 25 anys lo affexugava puagre, per lo qual se era tot tolit de mans. Féu una fi de àngel y tota aquella tarda me deia: «Micer Pujadas, no'm dex per amor de Déu». Ajudant-li a ben morir me senyalà moltes vegades li ajudàs a dir lo *Pater noster* y la *Antif.: Sub tuum presidium*. Y les últimas paraules que digué algun mitg quart ans de morir foren: *in pase in idipsum dormiam et requiescam. Psal. 4*. Sian fetas gràcies a Déu que poch sòn los doctors del Consell que no moren súbitament. Fou soterrat lo disapte a la isglésia de la Santíssima Trinitat.

Dit dia entraren en Barcelona 60 càrregues de moneda del rey.

B. 164

Divendres a 10 de abril 1609 lo senyor duc de Monteleon don Héctor Pinyatello, virey de Catalunya, envià a dir als diputats que ell tenia una canadella ampolleta de sanc del màrtir sant Jordi y la'ls volia donar per a la Diputació. Y que donaria autènticas provas de la fe de ella. És una canadella que dins té una maça de cruor o sanc presa, tant com una mija taronja, y per la vora de la canadella algunas gotas tant vermelles que mostran be ésser sanc. Acceptaren lo donatiu los diputats y tracta's lo que seguex baix a 15 del matex.

Dissapte a 11 per ser vigília del Ram y haver de anar lo senyor virey ab lo Consell criminal a la presó a la visita general, los Consells reals no anaren de matí al dol de casa de micer Bernat Roig, mon sogre, fins après dinar a 3 hores, que vingueren regent y canceller ab los demés doctors y maças altas.

Dit dia lo senyor virey, com si hisqués de sí matex, envià a dir a diputats y Consell que ell sabia que lo senyor rey los volia tenir parlament general en Monçó. Que'ls ho feya saber pensant se n'alegrarian. Respongueren haurian son acort. Assaborexen mal lo parlament si bé desijan corts. Altros pençan que's traça com la del any 1599, que també s'escometé de parlament y se acabà ab corts curtes y abonyagades. No y ha hagut res per no sentir pols de poder traure diners de la terra.

Diumenje del Ram a 12 de abril 1609 vingué nova que en la ciutat de Nàpols se era fet motí contra lo virey, comte de Benavent, per una gabella volia posar. Y com cedat lo motí hagués presos alguns capitocis, se tornà motinar lo poble y per aquietar-lo fou forçat soltar los presos.

De Venètia que han tornat a fer moviment contra lo Papa perquè ha promogut algun nebot seu a un abadiat que lo Senat havia provehit.

De França que lo rey arma 12 galeras y las 8 navegan. Diu-se vol fer jornada contra Espanya.

B. 164v Dimechres a 15 de abril 1609 entre tres y quatre de tarda, dites completas y abans de començar los officis dels fasos, arribaren en la Seu lo abbat de Ripoll, qui és micer T. Pons de Montclar, y don Joan Burgues y de So, militar, Joseph de Bellafilla, ciutadà, y per part dels diputats digueren al senyor bisbe y Capítol la mercè los feya lo senyor virey de donar-los la sanc de sant Jordi (de la qual diguí a 10 del matex). Y que per decència de la reliquia volia lo senyor virey aportar-la a la Seu y que desde allí ab professó del clero de dita isglésia fos aportada la vigília de sant Jordi a la Diputació. Y hagut tractat entre lo senyor bisbe y Capítol se atorgà lo que los diputats demanavan. Y après de dites las matines y laudes dels fasos, se tornaren juntar per consertar lo modo tindrian en assò. Vejas a 20.

B. 165 Dilluns a 20 lo senyor bisbe de Barcelona juntà en sa casa algunas persones religioses y lletrades de son Capítol y molts frares theòlechs de diverses religions entre los quals hi eran lo provincial del Carme y lo de la Trinitat, que entre tots eran 32 (segons me digué lo matex bisbe). Y ab ells, just a la disposició del sagrat Concili de Trento, sessió 25, decreto *De Invocatione et veneratione sanctorum* rebé, examinà y admeté y aprovà la prova que lo senyor virey li donà de la nova reliquia de sant Jordi que ha donada als diputats de Catalunya, de la qual diguí a 15 del corrent. Y la dita santa reliquia de sanch del gloriós màrtir sant Jordi, allí com en judici present, fou admesa

per tots *nemine discrepante. Laudetur Deus in sanctis eius.* Vejas a 21 y a 22. Hagué's aquesta santa relíquia de la ciutat de Colònia de Alemanya y per via de algun Papa de la casa de Colona (de qui per la mara) és lo virey, era vinguda en son poder.

B. 165v Dimarts a 21 de abril 1609 lo estament militar (que per lo syndich de la Diputació era estat convidat per anar a la proffessó de la santa relíquia de sant Jordi) estava ajuntat al Capítol de la Seu y féu elets per tractar ab los diputats la forma de la anada en dita proffessó.

Los doctors del real Consell (que ab forma de concelleria pretenen anar a las professons desde ara un any ençà de la proffessó desbarataren de la translatió de sant Ramon) sabent que lo Bras militar volia anar a la proffessó se juntà en casa del canseller pretenent que si lo Bras militar anava que ells també havian de anar. Y donaren de assò part al senyor virey.

Lo senyor virey sabudes estes coses envià a dir als diputats (segons me dix micer Hierònym Soler, oydor real) que ell ab molta lliberalitat en prendas del amor los tenia los havia donada la santa relíquia. Y que li pesava molt que de un acta de bona voluntat sua haguessen de exir debats que havia entès lo que lo estament militar tractava, y que ell se marevellava molt que estant esta pretentió posada en mans del rey nostre senyor y posada en consulta, volguessen attentar cosa nova sens esperar la resolució de cort ahont eran los embaxadors de la Diputació y de la Ciutat. Y que axí los pregava molt ho volguesen remediari.

Rebuda per los diputats la embaxada del senyor virey tingueren son acort. Y declararen son ànimo carregant la culpa al syndic qui havia convidat lo estament militar. Y axí enviaren una embaxada al estament militar dient havian entès volian anar a la proffessó en forma de estament y que'ls avisavan que lo syndic com los convidà se era erat en convidar per la proffessó, no tenint orde de convidar sinó per a la casa de la Diputació a assistir als diputats a rebrer la santa relíquia y proffessó. Y axí los

pregavan desistissen de la intenció de anar a la professó y acudissen en dita Casa. Esta delliberació de Concistori fou a quatre y dos. Desistint don Gispert de Guimerà diputat militar y T. [...] que tenia fort que lo estament militar anàs a la professó. Y de aquesta delliberació restaren molt sentits. Y totavia pretenian anar, puix lo syndic los havia convidats. Que los diputats havian de mirar qui enviavan com parlava. En fi aquell dia no's conclogué ninguna cosa.

Dit dia vingué correu de Roma per Espanya ab avís que lo turc apresta per aquest any una armada de cent sinquanta velas. Déu nos deslliure de mals.

B. 166

Dimechres a 22 de abril 1609 sabent los diputats que lo réal Concell y lo estament militar persistian en lo matex del dia abans, donaren-ne avís als consellers de Barcelona com a cap del Bras real y intereçats en açò per lo embaxador tenen en cort. Y ells après dinar juntats ab sa promenade enviaren a pregar als diputats que lo Concistori no anàs a la professó y al Bras militar lo matex per ara. Y los cavallers rebuda aquesta resolució se'n sentiren tant que's resolgueren que ningun cavaller com a particular no acompanyàs la professó ni entràs a la Diputació dit dia de vigília ni lo endemà, dia de sant Jordi. Servaren ho alguns capitocis de confusió.

Presas estas resolucions vingueren los concellers a la Seu y poc après lo senyor virey y lo clero se posà a punt per la professó. Y estant parat lo altar major de la Seu ab tota la plata y brocats com lo sant dia de Pasca, fou posada la santa relíquia en una civera o custòdia en la sumitat de la qual estava la figura de plata petita de sant Jordi de la casa de la Diputació. Y en lo 2 grahó la santa relíquia guarnida ab un reliquiari de plata de molta primor que feia les armes del dit senyor, és a saber, una columna que feya lo peu tenint un rètol entortolligat ab la Ave Maria, y sobre la columna exian tres branchs que tenian tres pinyatas o olletas y en la de mitg estava la sanc del sant màrtyr en un vas (com un canó) de vidre que exia de la pinyata elevat en amunt rematat en una

corona real y sobre de ella un leó. De las dos pinyatas del costat exian dos àngels y al peu, junt a la columna, estavan dos personatges de santa Eulàlia y santa Madrona. La qual guarnició se judica en valor de 200 lliures y la donà lo senyor vírey axí bona y guarnida. La sanc era molt vermella y, si bé presa, molt fresca en un tros com una grossa nou o més. En dita custòdia o syvera al costat de la santa relíquia hi havia dos àngels de plata de la Seu ab sos ciris ensesos y algunas altras figuras de sants. Entretant que lo clero se posà a punt, la Àguila de la [Ciutat] se posà a fer tres dansses en lo altar major com lo dia de Corpus. Y après entonant lo *Te Deum* se comensà la proffessó, la qual partí des de la Seu per lo portal major, carrer de la Santa Inquisició, al palau y plaça del Rey, a la Llibreteria, plaça de Sant Jaume y Diputació, entrant per la porta gran vella que la de la obra nova que hix a la dita plaça encara no estava desembaraçada. Anava la dita proffessó ordenada d'esta manera. Los dotze cavallets cotonés que té la Ciutat per la proffessó de Corpus se honrraren de anar devant del que los cavallers no volgueren (de per si) seguir y acompanyar. Tras ells anavan los atabals ab rebosters y vestes de la Diputació sobre los rossins, y los hòmens ab les vestes del General de domàs blanc y carmesí. Aprés la bandera y ganfanons de la Seu. Aprés les trompetes llargues de la Ciutat ab vestes del General, y aquí la creu major de la Seu ab una cobla de menestrils, seguint la creu lo clero sols de la Seu. Y en mitg de la cleresia entre los pabordres y canonjes, una cobla de menestrils. Tras los canonjes venia cobla de música de cornetas ab las vestas de la Diputació y après vint y quatre atxes blanques de la Diputació. Les quals aportavan dotze clergues no preveres y dotze preveres. Tots los de la cleresia aportavan un ciri blanc de mija lliura de pes. Y a cada canonje donaren de caritat dotze reals, als beneficiats tres reals, als portants atxas quatre, als vuit qui portavan la custòdia sis reals. Pasadas las atxas venia la acostumada música sorda de ciegos, y aquí la Aliga y tras ella la custòdia. Los 4 con-

B. 166v

sellers aportaren lo tàlem major. Faltava y micer Joseph Dalmau y axí dos proms, Pau de Fluvià, cavaller, y T. Romeu, ciutadà, los ajudaren a las dos varas derrereras. Al gremial anava lo senyor bisbe ab son pontifical ab sos assistents. Tras ell seguia la professó lo senyor virey acompanyat de don Ramon d'Oms del hàbit de Santa Maria y Sant Jordi de Montesa, general de las galeras de Catalunya, del marquès de la Palleta del hàbit de Sant Jago, de don Yuan Coscon y molts altres cavallers devots entre alguns de sa casa. Y finalment molts del poble y jo entre ells. Arribats a la Diputació lo Concistori ab maças altas hisqué al carrer a rebre la proffessó y posaren lo senyor virey en mitg dels diputats ecclesiàstich y militar. Pujà la proffessó en la casa de la Diputatió y posà la santa reliquia sobre lo altar de la capella nova. Y feta commemoració del sant se'n tornà ab lo matex orde a la Seu.

Poc abans que's comensàs la proffessó fou vist anar mirant la Diputació un ecclesiàstic vestit de morat, ab roquet, manàga blanca y capa com a lloba, en forma de bisbe, salvo que no aportava muçeta sobre la capa. Alguns officials de la casa demanaren qui era a alguns de sa companyia y digueren que era un bisbe francès de València, entre Lió y Avinyó. De mà en mà vingué la cosa a oyda dels diputats, y informats bé de la persona que posa a Sant Francesch y va per Nunci a Portugal, sabent qui era, li enviaren ab dos maças altas als dos oydors militar y real, los quals lo convidaren perquè assistís a les vespres ab lo estament ecclesiàstich. Ell recusava dient no anava conforme lo dia per ser passatger. Però havent-hi alguns cavallers de la terra lo persuadiren se li notaria a cortadat si no anava, puix lo convidavan y axí anà y assistí al cap del estament ecclesiàstich. Y tot ho tingué per acerta que honrrasen axí als forasters.

Lo matex honor feren a madame de Taminas, dama francesa, y a dos de sa companyia que's trobaren en dita Casa. Vénen de Montserrat y ella és muller de mosur de Taminas, a 4 lleguas de Montalbà, qui era governador del

Lenguadoch quant se negà mosur de Joiosa, y ell salvà lo resto del exèrcit christià.

Pasades dites coses y feta la proffessó se digueren vespres (que eran entre set y vuit de la nit) ab la solemnitat acostumada, y après completes.

En la isglésia parrochial de Sant Just dit dia fou batejat un moro novament convertit. Era llor, bell, dels grans hòmens que haya vists. Sia a glòria del Senyor.

B. 167

Dijous a 23 de abril 1609, dia de sant Jordi, fent-se la sua festa en la Diputació, digué la missa de pontifical lo bisbe de Barcelona lo qual vingué allí acompanyat dels bisbes de França a la dreta y lo de Empúdia de Serdenya a la esquerra. Estos dos bisbes se sentaren al cap del estament ecclesiàstich y precehí lo francès, y tras lo de Empúdia lo comte de Erill, del àbit de Calatrava, y après lo abat de Ripoll y altres. Al bras militar precehí lo comte de Montegut. Diu-se assò perquè estos títols nous encara no s'eran trobats junts. Los comtes de Perallada, Savallà y de Queralt, ni lo de Vallfogona no s'i trobaren, si bé los 3; fora lo de Vallfogona, eran en Barcelona.

Divendres a 24 vingué nova de cort que lo rey nostro Senyor havia enviat a cercar a Lucena (en Andaluzia) al duc de Cardona, don Henrich Ramon Folch, y que vingut devant de ell lo nomenà gran condestable de Aragó (com a son avi havia fet lo rey Phelip mort) y li havia donat orde que ab la prestesa possible vingúes a Catalunya y procuràs ab los estaments que en un parlament juren al príncep. Y que lo duc se n'era tornat a Lucena per haver rebut avís del part de la duquessa y prest seria en Catalunya.

Dit dia hi hagué nova de dos fragatas de moros y las 3 galeras de la squadra de Catalunya ab la capitana de Savoia hi anaren. Y foren de mallorquins que aportavan formatges a Tarragona per no venir a Barcelona, que'ls tenen feta represàlia.

Diumenje a 26 los frares Servitas tingueren Capítol provincial en lo monastir de Santa Madrona en Montjoich.

Item dit dia me prengué terçana ; tinguí quatre cessions.

Divendres lo primer dia de maig 1609 en la Seu, per lo senyor bisbe de Barcelona, foren batejats tres sclaus moros (un negre y los dos blanchs de las galeras de Catalunya) y foren padrins los diputats. Feu-se molta festa de ramellets y aygua almescada, trompetas y menestrils de la Diputació ab las vestas y insígnies del General, y los clarins y los músichs de las ditas galeras. Aprés de batejats los aportaren en capella y alguns gentils hòmens, oficials de galera, ab un cotxo pasejant per ciutat y ab tota la música y molts soldats de galera que ls acompanyavan. Sia donada glòria al Senyor.

Dit dia don Ramon d'Olms general de les galeres de Catalunya, de tres galeras que estan ya a punt de navegar (de las quatre que han de ser de esquadra), ne reforçà molt bé duas a punt de pelea y ab ellas, acompanyat de la capitana de Savoia, a posta de sol se alçà del moll de Barcelona y tirà a la volta de ponent per començar a anar en cós. En haver passat Monjoich féu vela y és la primera vegada que és exit de la vista per anar a provar ventura y guardar esta costa catalana. Lo gloriós sant Jordi entre octava del qual és partit lo faça venturós. No feren res.

Esta semana los monjos de la religió de Sant Benet reberen breu de Roma ab què lo Papa restituex als presidents de la religió la conexença de la causa dels delictes de la perçona del abat Juallar, y evoca y notifica haver comesa en Rota la causa de la unió dit abat volia fer de sa abadia ab lo collegi dels pares de la Companyia de Jesús de la vila de Perpinyà, inhibint de la una y de la altra al Núncio qui se havia assumida la causa criminal com diguí lo darrer de febrer. Diu-se que los pares de la Companyia volian que lo Nunci *pendente recursu* se fes aportar a cort lo dit abat o almenys lo tragués de ahont estava pres, perquè perillava no l'enmatzinassen. Y que sabent assò lo regent don Montserrat Guardiola, germà del abat de Sant Salvador de Breda, qui té en custòdia lo abat pres, se n sentí molt y informà al nunci de la religió y noblesa dels

abats Benets, que eran tant segurs com los de la Companyia.

B. 169v Diumenje a 10 de maig 1609 se digué en Barcelona per cosa certa que en las Índias o Nova Espanya, en las illas Philipinas, havia apostatat un pare de la Companyia de Jhesús y se era alçat per rey de aquellas isllas. Fou mentida.

Item de València que lo rector del collegi dels fills de moriscos que havia fundat lo archabisbe patriarca de Antiochia, és fugit y passat a Alger y ha renegat y scrit al archabisbe que l'avisava que tots los sacraments que ell havia ministrats eran estats de ningun effecte perquè ell, com los ministrava, mai havia tinguda intenció de fer lo que fa la isglésia romana, sinó per irrizió dels sacraments y aprofitar-se del càrrech.

Dimarts a 12 los diputats enviaren embaxada al senyor virey que havia entès que lo virey de València feia algunes diligències per traurer de Catalunya, de les parts de Tortosa, alguns hòmens que havian delinquit en dit regne y se eran recullits en Catalunya. Y que com aquells no poguessen ésser trets de la terra, supplicavan a sa excellència se servís no donar hi lloch. Respongué lo scriuria a *corte porque su magestat mandasse al visorey de Valencia lo que convenia al buen asiento d'esto y también él daría orden sobre ello a los ministros de su magestat en Cataluña. Vide a 9 de juliol 1609.*

B. 170 Dissapte a 16 la senyora reyna donya Margarita, muller del senyor rey don Phelip 2, parí un fill maschle. *Vide a 29.*

B. 170v Dilluns a 18 de maig 1609, assistint los senyors diputats a la Dreçana, fou avarada la quarta galera de la esquadra de Catalunya la qual tirà en mar la galera de Sant Maurici de la mateixa esquadra.

B. 171v Divendres a 29 en totes les isglésies de Barcelona après del offici se feren professons particulars de *Te Deum* per lo bon part de la senyora reyna dona Margarita y nativitat del infant don [...]. Y en la Seu digué missa de pontifical lo bisbe, assistint virey y consellers y encesa tota la luminària de Nostra Senyora. Y dit lo offici, feta la professó,

baxaren a la capella de Santa Eulàlia y tirà la artilleria del baluart de migjorn.

Item dit dia, entre les tres y quatre passat mitg dia, y hagué gran tempestat de temps de vents, trons y gran pedragada que dins Barcelona en parts de ella cheyan les pedres com unas grocíssimes nous. Baxà la tempestat de la volta de Sant Lorens del Mont y lo un ram prengué per Matadepera, Sabadell, Tarraça, Sant Quirse, a Collserola, Ripollet, Moncada, Orta, al Taulat y Barcelona, y de aquí fins a Mataró. L'altro ram tirà a la volta de Cànovas fins a Nostra Senyora del Remey, prop Caldas de Montbui. Fruitas, vinyes, spigues y quant ha trobat ha esmenuçat com si fosen unes batudes de palla; de alguns camps a ajeguts los fruits com si carretas los haguessen passat per dessobre, a altres tallat las spicas o a miya canya com si u haguessen segat que és una grandíssima llàstima. Tot lo any avia Catalunya promès bona anyada, y en un punt s'és perdut molt de bé. Dins Barcelona caygué molta pedra al Pla den Lluny, y al Born més de una mà, y al carrer de Moncada no'n caygué gens. Ha donat més de cent mil scuts de dany. *Vide* al primer de juny.

B. 172

Dissapte a 30 de maig 1609 arribà al moll de Barcelona una galera del duc de Florença tota endolada. Aportà nova com lo duc és mort y que son fill l'a casat ab una germana de la nostra reyna. Y lo duc qui vui és envià un present a la nostra reyna sa cunyada. Plàcia al Senyor sia per major pau entre los prínceps christians.

JUNY 1609

Dilluns al primer de juny 1609 se mogué envés onze hores gran tempestat en lo ayre senyalant lo cel gran turbació y lo dany semblant al de 29 del passat. Y ab lo que succhí dit dia estigueren los curats a punt, conjurant lo temps desde dita hora fins a las sinc de tarda ab summo treball y gran admiratió del poble de veurer la repugnàntia

fa lo dimoni als conjurs. Resolgués després en aygua
Veja's a 8 del matex.

B. 173   Item dit dia en Casa la Ciutat hi hagué Consell de Cent.
Dissapte a 6 de juny 1609, sobre la tarda, morí lo noble
don Dimas de Josa, canonge de Urgell y ardiacha de
Cerdanya, oydor de comptes ecclesiàstich de Catalunya.
Fou enterrat dilluns.

Dilluns a 8 de juny 1609 envés les deu hores de mati-
nada se conturbà lo cel amenaçant gran tempestat, y per
totes les isglésies tocaren les campanes, y quant vingué
entre la una y las dos fins a les sinc de tarda, se apretaren
los núvols ab una foscor tant gran que espantava. Co-
mençant desobre Moncada se n'anà per Collserola devés
Splugues fins a Sant Vicens dels Orts y a Sant Boy y lo
Prat, y per allí a les dos hores començà a desplegar en
aygua devés lo Prat y algunes gotes en Barcelona. Y in-
cessantment lo temporal ara senyalava a un lloch ara a
altro. Fins a les sis de tarda que entre sinc y sis desplegà
gran fúria de aygua y serenà⁹ lo temps. Los nats no han
vist may en Barcelona tant inclinats los ayres a tempestat.
Tota Catalunya senyala bon temps y los sembrats són
alts com unas llanças. Déu per sa misericòrdia ho vulla
guardar.

Dit dia a les 10 fou enterrat en Sant Agustí don Dimas
de Josa, oydor de comptes ecclesiàstich, canonge de Urgell
y ardiacha de Cerdanya. Los diputats concistorialment
endolats anaren a sa casa al dol. Aportaren lo cos cubert,
y sobre la caxa las insígnias sacerdotals y de doctor en
theologia.

Dit dia de matí la galera de Florença que stava al moll
se n'anà a Binaròs.

Item a les 6 de tarda arribà nova de Blanes de una
galeota y encontinent se posaren a punt las galeras de
Sant Jordi, capitana, y la de Sant Maurici, patrona, y la
de Sant Sebastià, y dexada la de Sant Ramon ab los malalts

9. Hem corregit *cerenà* de l'original.

y inútils, tiraren en cerca de la galeota. Déu les guie. És la primera jornada de cós.

B. 173v Divendres a 12 les galeras de Catalunya que eran arribadas fins a cap de Bagur sen tornaren a Barcelona, per nova havian aguda que la galeota havia doblat devés ponent.

B. 174 Dissapte a 13 de juny 1609 en la Diputació per mort del oydor ecclesiàstic qui era don Dimas de Josa fou feta extractió de don Christòphol de Queralt *utrius juris doctor*, canonge de Tarragona y ardiacha de [...].

Dit dia les 3 galeras catalanas reforçadas anaren als Alfachs per nova tenian de dos galeotas que spalmanen als Alfachs petits.

B. 174v Dijous a 18 de juny 1609 lo archabisbe de Mecina de Sicília que ve de cort y va a Sicília, mirà la professó del Corpus al carrer de Montcada en una finestra dels entrasuelos de casa Bernat Codina, y en sa companyia stava lo bisbe de Ampúrias de Sardenya don T. Maimó del orde de Montesa.

Dissapte a 20 a la tarda casi a les oracions los presos del Corral mentres deian cantant la Salva (com acostuman), com ab lo cant no's podia sentir lo remor, barrinaren la primera porta del Corral fent-ne saltar lo pany. Y exint-ne hu o dos de ells se posaren tras la segona porta y com a prima guarda entrà lo escarcerer lo agafaren y li donaren algun cop ab arma de ferro y ell se dexà caurer y féu lo mort y estigué axí bona estona. Y passant los presos la segona porta prengueren la altra guarda y li taparen la boca per què no cridàs y llevaren-li les claus y obriren las dos portas són dalt al cap de la escala y entraren al pas del Corral y cambra. Y baxaren-sen per avall fins a la porta del replà de la escala sobre la porta de la cort del veguer, y la clau de aqueixa porta no fou ab las otras, que una de les guardes la tenia a la faltriguera o botxaça de las calças, y com ells no pogueren exir y se sentí lo avalot algunas donas del scarceller y otras presas se posaren a cridar grans crits de viafós y la gent del

veynat acudí y los tornaren a enclourer al Corral y ne posaren alguns en cadena.

Diumenje a 21 en la nit dos fustas de moros, endret del lloch de Lavaneras, més amunt de Mataró, donaren sobre unas barcas de pescadors. Ab la broma ne prengueren 4 barcas de pescadors ab alguns dotze hòmens. Y lo avís vingué a Barcelona envés les sis o set de matinada. Y si les galeres nostres fossen exides encontinent podian trobar encara les de moros perquè se entretingueren sobre una sagetia que estava prop de terra, tant, que los de terra ab arcabuseria ajudavan a la sagetia. Però per aguardar lo General la consulta de diputats que no's juntaren fins a nou hores, foren les onze quant las galeras hisqueren del mòll. Y com desde Mataró vessen que feian camí alt a mar y en lo matex punt veian que las galeotas de moros tiravan ves llevant despatxaren una barca armada per las galeras, per avisar las del camí feian los moros y com las galeras descubriren la barca conegueren era avís y calada la vela la esperaren. Veja's a 25.

Dilluns a 22 en lo Born hi hagué grans avalots de coltellades entre don Feliciano Cordellas y T. [...] que foren envestits per los Granollachs y alguns criats del comte de Savallà però que lo diumenje en la Seu T. Ferreres, cosí germà del Cordellas, amenaçà sobre paraules donar un bufet a T. Granollachs, y lo Granollachs lo envestí al après al carrer de Na Canuda anant en companyia de T. Granollachs, son cosí, estant ab paraula del veguer Julià de Navel y de T. que no's mouria res més. Y vista la brega lo virey manà firmassen treves. Lo Ferreres recusava fins hagués firmat lo Granollachs, qui havia rompuda la paraula. Y mentre lo veguer anava cercant al Granollachs perquè firmàs, lo alguatzir Castellarnau acompanyava lo Ferreres a sa casa. Llavons trobant-se en Santa Maria de la Mar lo Cordellas, que exia al Born, lo Granollachs hisqué tras d'ell y li digué si's tenia agraviat de alguna cosa que u digués. Lo Cordellas posà la mà a la spasa y foren grans les coltellades, y hun Granollachs tingué dos

colps en una mà y lo Cordellas una a un llavi. Estan tots ben aparentats. *Commota est univerça civitas.*

B. 175v Dijous a 25 tornà de la cort Miquel Llargues, passamaner, qui per los consellers de Barcelona era estat enviat a la cort per solicitar la despedició del negoci de la proffessó de sant Ramon, ab plec per al rey nostre senyor, ab orde exprés y secret que no'n sabés res mossèn Francesch Fivaller, embaxador per estas cosas tramès al rey nostre senyor, del qual temien que per segones intencions de salaris no estigués allí descuidat de solicitar lo que devia. Y axí dit Llargues és anat y ha donadas las cartas en las pròprias mans del rey, y és tornat ab plec per als consellés ab una carta del vicecanceller per als consellers ab què los diu que donen lo plec que del rey va al virey, ab lo qual envia lo orde y despaig y que acudan ab ell que spera molt a gust de tots. Y axí dit dia los concellers anaren al virey y li donaren lo dit plec. Donà'ls hora per la resposta per a demà a deu hores.

Dit dia arribà una barca francesa grossa qui digué era escapada de las dos galeotas de moros a força de vela plena y que après encontrà ab las galeras de Catalunya y los mariners de dita barca pujaren a la capitana y digueren a don Ramon d'Olms, capità general, que certament las trobaria a la volta de Cap de Creus. Y que don Ramon féu donar refresc y féu vela en serca y a la volta de ellas.

Dit dia en la isglésia parrochial de Sant Just se mogué gran avalot entre don Hierònym Torres, obrer, y don Joan Farran, correu major, y mossèn Bertrola, mercader, sobre que los obrés havent repartit per quartos de la parròchia, per dies, las festas de la octava del Sanctíssim Sacrament, havian tatxat lo número dels ciris o llums que los qui feian la festa havian de aportar. Y assò perquè no y hagués temes ni vanaglòries si no per servey de Déu. Y lo Farran y lo Bertrola havian excedit en posar tres dotzenas de ciris en los 3 rollos o salamons que penjan en la isglésia, que no eran en la tatxa. Y lo Torres ho féu saber al bisbe, lo qual hi envià lo fisch y féu llevar tots los dits ciris que per vanaglòria eran a més del concert. Ha tingut gran

compte lo bisbe tota aquesta octava que no y hagués superfluïtats ni vanitats en las isglésias visitant-las personalment.

B. 176 Divendres a 26 de juny 1609 a deu hores de matinada, hora lo dia abans assignada per lo senyor virey, anaren-li a besar les mans los consellers per saber la resolució de la voluntat de sa magestat. Y axí los digué que lo senyor rey li havia escrita una carta ab la qual mostrava quant desijava accontentar-los y que mostrava molt voler-los y desijar donar-los gust, que era lletra molt de pare y axí la devian estimar en molt per quant sa magestat deya en ella que, puix a diputats y concellers no'ls havia accontentat ningú dels sinch partits o caps los havia apuntats ab la última que sobre assò havia escrita, dexava la delliberació sobre de assò fahedora per al parlament general que prest pensava venir a tenir-los y que entretant no's fes la professó. Però perquè estiguessen més al cap, los llegiria la carta, la qual féu llegir, y, legida, los concellers respongueren besavan les mans a sa magestat y excellèntia y que n'haurian son concell.

Dit dia tantost se toca a Consell de Cent, lo qual se ajuntà aquella tarda. Y en ell per los concellers fou proposat lo que havia passat ab lo senyor virey, y per lo Concell fou delliberat que per ara no's replicàs a sa magestat ni sen parlàs de fer la proffessó y festas de la translació de sant Ramon.

Item en dit Concell donaren al monastir de las monjas Caputxinas doscentes lliures per ajudar a fer la obra del monestir.

Item de dos mil lliures havian feta charitat als frares de Sant Francesch per obra de la canonada de la font a pagas de dos anys, se accurrà lo temps a un any.

B. 177

JULIOL 1609

Divendres a 3 fou Déu servit donar-me una filla de la senyora Salvadora, segona muller mia. Parí a dos quarts

per les cinc de la matinada. Fou batejada lo matex dia en la isglésia parrochial de Nostra Senyora del Pi. Foren padrins lo senyor micer Francesch Ferrús, doctor del real Concell, y la senyora Hierònyma Mijavila, muller del senyor micer Francesch Mijavila, doctor del real Concell. Posaren-li nom Teresa Maria Hierònyma. Déu la fassa bona christiana.

B. 177v Dissapte a 4 de juliol 1609 quatre galeres reals de moros de Biserta feren joli devant lo lloch de Llançà, del comtat de Empúries, tota la matinada y de quant en quant se anavan acostant devés lo lloch. Y a la tarda llançaren setanta o vuitanta hòmens en terra, robaren algun poch de bestiar de les parts de la Cervera a Port Bou y feren aygua. En guarda del lloch de Llançà acudiren de la vila de Perelada y lloch de Cabanas molta gent y del lloch de Garriguella, que és del comtat de Empúries, y lo més vehí dels de dins terra també acudí molta gent, que entre tots passavan de doscents hòmens. Guardaren lo lloch aquella nit y lo endemà se reculliren; puix las galeras havian fet alto.

Diumenje a 5, tenint-se Consell de Cent en Casa de la Ciutat, arribaren allí embaxadors tramesos per lo Concistori dels diputats y també per lo Bras militar, fent saber als consellers havian entès que lo senyor virey tenia orde del rey nostre senyor perquè dexàs traurer de Cathalunya los qui estavan presos a Tortosa, y de qui diguí a 12 de maig, y que'ls dexàs portar a València. Y que com fos en violació de Constitució pregavan fossen servits tenir comte en la conservació de ella. E lo Concell delliberà se fes carta a sa magestat perquè fos servit remirar millor lo negoci.

Dilluns a 6 las galeras reals de Biserta tornaren a fer vista als llochs de Lançà y la Selva, del comtat de Empúries, però no feren effecte.

B. 178 Dimechres a 8 de juliol 1609 los diputats alçaren lo salari al general de les galeres don Ramon d'Oms per quant havia prestat lo sagrament y homenatges en mà del virey, havent-lo de prestar après de ellet en mà de diputats,

y après rebre lo standart de mà del rey o son lloctinent conforme capítol de cort. Y si bé al jurar que féu hi foren presents los concellers de Barcelona y los diputats passats, assò no pot danyar a la cosa pública y Generalitat per lo títol «Si contra dret» etcètera.

Dijous a 9 foren juntats Braços a la Diputació per quant la nit abans era vingut avís de Tortosa als diputats de com, per orde del virey, lo veguer de la ciutat de Tortosa havia consentit trauerer de aquella ciutat y aportar a València lo hun dels presos, dels quals se tractava si podian ser trets o no, conforme notí als 5 del corrent y a 12 de maig.

Dit dia, passat mitg dia, morí Joan Granollachs, cavaller qui era estat diputat de Catalunya y havia tant patit per la terra en lo any 1592. *Eius anima resquiescat in pace.*

Divendres a 10 en la Diputació y junta de estaments se delliberà que don Christòphol de Queralt, oydor de comtes ecclesiàstich, acompanyat honrradament anàs a la ciutat de Tortosa a fer un *Laudamentum Curiae* a Hierònym Heredia, veguer de dita ciutat, perquè no havia volgut assistir als oficials de la Diputació a una executió de un frau de mercaderias passades de Catalunya a València. Y quant lo requeriren, digué estava ocupat en servey del rey en guardar los presos. Tornà-se-li a requerir a pena de 2000 lliures que fes la assistència y comanàs la guarda dels presos a altre y no u volgué fer.

B. 178v Dimarts a 14 foren assotats nou hòmens dels que a 20 del passat havien volgut escapar de la presó ab los mals medis allí contats. Y açotats per dit delictes, foren tornats tots a la presó per conèxer d'ells dels altres delictes principals perquè stavan presos.

Item dit dia se tingueren Braços a la Diputació per quant los jurats o cònsols de la vila de Vèrgens, bisbat de Gerona, havian executats uns drets de ses impositions en casa de algun familiar del Sant Offici y per ço havian excomunicats a dits jurats. Y havent los diputats enviada embaxada als inquisidors, se eran possats en la sala del secret y no havian volgut rebre als embaxadors solem-

nement, sinó que a la porta los digueren entrassen de hu en hu y sens armes (com feren ara un any a altres embaxadors de la Ciutat) y los embaxadors no volgueren entrar. E fou delliberat inseguint lo vot del bisbe de Barcelona, que's fes junta de advocats, y los senyors diputats procehissen ab vot y parer de ells axí com los aconsellerian.

B. 179

Dímechres a 15 de juliol 1609 se embarcà ab las galeras de Catalunya per anar a Tortosa lo oydor ecclesiàstich. Y las galeras se reforçaren ab 20 hòmens de pelea y a 5 per banc, y 6 la capitana, per lo que dit dia vingué avís de Sitges que en la nit y matinada 4 galeras groças de Biserta havian combatudas dos naus y que las galeras de Biserta las havian dexades y se n'anavan a Salou a reparar-se. Y ditas nostras galeras en tota la nit pogueren exir del moll per lo gran vent se era mogut y los venia en proa fins lo endemà a punta de dia.

Dijous a 16 les galeres de Espanya, 9 que venian a Barcelona, trobaren les quatre galeres reals de Biserta, y envestint-las la capitana de Espanya li fugiren las tres de una part, y la una de altra, y donant cassa la capitana a la una li tiraren bonas canonadas y nafraren lo secretari del general. Y com la capitana véu que li feia cara y que las tres qui estavan a la mira se posavan a fer camí devés ella y les de Espanya no li anavan ajudar, se retirà. Diu-se van tant desarmadas que tingueren por a las quatre.

Dit dia quant les galeres de Espanya trobaren les 4 nostres que aquell matí eran exidas del port de Barcelona y havian agut de fer ferro sobre Sitges per lo vent contrari, los digueren com havian trobat les de Biserta.

B. 179v

Dimarts a 21 sobre la tarda havent enviat la Ciutat 30 corteras de blat al monastir de Santa Catherina del orde de Predicadors, que les prenguessen per rahó del bollatí o esbaltiment fa la Ciutat dels blats vells que se li perdan, y altrament no's podan esbaltir vista la molta provisió havian feta en lo any passat y la bona cullita univerçal que Nostre Senyor és estat servit dar-nos en Catalunya (que ya en Empurdà se ven blat novell a deu reals

la cortera barcelonesa), los frares del dit monastir no volgueren rebre lo dit blat ans bé exint lo sots prior protestà al jurat del scrivà major de la Ciutat, qui anava ab los que distribuian lo dit blat, que no'l volia. Y perquè lo jove jurat o substitut de dit scrivà no volgué continuar lo protest, tancaren las portas del pati del monastir perquè los ministres de la Ciutat no se n'anassen, constant se dexavan allí lo blat sens constar del protest del convent que dit supprior no volia lo blat. Escapà algú dels ministres de la Ciutat y avisà als consellers, y ells avisaren al virey tement no s'i succhís algun escàndol. Y lo virey envià al dit monastir al alguatzir Saló, lo qual assistí allí fins que, fet per los frares son protest y llevat per altre notari, se n'anaren los ministres de la Ciutat dexat lo blat ab sos sachs en lo dit pati. Lo qual los frares encontinent tragueren al carrer contra lo cantó de la casa de mossèn Jorba. Y correu fama que los frares havian bastonejat los que portavan lo blat. Aximatex los frares de Sant Agustí havent-los dit dia dexat lo blat del bollatí a la portaria, lo tragueren de allí y passaren y llançaren los sachs al Pes de la farina.

B. 180

Dimechres a 22 se comogué gran murmuri en Barcelona contra los frares de Sant Domingo y Sant Agustí per lo que havian fet lo dia abans. Y la campana del relotge toca a Consell de Cent. Los de Santa Catherina totavia dexaren lo blat al carrer, ahont lo viu jo encara a les sis de la nit y lo endemà dijous a les vuit la matinada. Y per ço lo Concell de Cent se a juntat per veurer lo fahedor. Y estant tractant sobre lo cas lo senyor virey y lo senyor bisbe (qui per sa part havian pres bollatí lo hu 80 y lo altre 70 quarteras), enviaren a dir a consellers tinguessen a bé no resolver res aquell dia en lo de dits frares ni lo endemà per lo que ells dos s'i volian posar en mitg y veurer com ho podrian concertar. Y lo Consell resolgué se fes lo que los senyors virey y bisbe volian. Ab tal emperò que abans de escoltar tracte algú ab los frares, los consellers cobrassen de ells quatrecentis ciris blancs, alguns quintars de pólvora y lo olli los havia donat la

Ciutat ara un any per la professó, festa y alimàries de la traslatió de sant Ramon, que puix la professó no s'és feta ni saben quant se farà, que u restituescan.

B. 180v Divendres a 24 de juliol 1609. Consell de Cent per lo blat dels frares de Sant Domingo per lo qual se n'havia ya tingut dimechres. Y per quant los pares del dit orde se humiliaren a fer embaxada als consellers y se acontentaren de rebre lo blat del bollatí de què era la qüestió, lo Concell delliberà que per ara no's parlàs de fer-los restituhir lo que en lo altre Consell se era delliberat.

Item dit dia los pares frares de Sant Agustí acceptaren també son blat de bollatí que abans no volian rebre, y feren semblant embaxada als consellers.

Item tots los convents a son tanto sens contradicció reberen son blat de bollatí.

Dit dia en dit Consell per lo que la Ciutat no podia esbaltir sos blats per los molts pastims se fan per los monastirs de frares y monjes, se delliberà que los officials y també los de la Unió llevassen lo pa als qui'l comprarien per monastirs y los qui portan llenya y farinas als llurs forns per dits pastims, que són de seculars y donan un tant als monastirs perquè los presten los noms.

Diumenje a 26 fou citat per las tronas ab comminació de excomunicació T., matalafer, soldat de la Unió, a instàntia del procurador fiscal de la cort ecclesiàstica perquè llevant a un capellà un pa havia comprat al monastir de Montesson, lo havia rossegat per terra y apunyagat en la plaça de Santa Anna. No volgué lo bisbe procehir a *notorio* per baxar de la determinació de Consell de Cent del divendres passat, si bé lo soldat havia excedit.

B. 181 Dimechres a 29 Hierònym de Heredia, veguer de Tortosa, contra lo qual los diputats feyan *laudamentum curiae* y ell se era posat en les presons de la Diputació, fou extret *ab idone* manlleuta. Donà per descàrrech una lletra del rey ab què li manava que a pena de la vida no dexàs de vista los presos tenia en son poder fins fossen posats en poder dels officials de València. Y que com les guardes del General lo requeriren a ell, mostrà dita carta y los

offerí donar-los lo sotsveguer, y protestà que no estava per ell.

- B. 181v Divendres a 31 de juliol 1609 los pares de la Companyia de Jhesús començaren fer festa pública de la beatificació del pare Ignaci de Loyola, son fundador. Hagué y offici y sermó. Foren hi los consellers. Nota que (si) si no era per revelació és impossible sabessen que fos beatificat, perquè la beatificació fonch a 27 de juliol en Roma com diré a 21 de dezembre del corrent.

AGOST 1609

- B. 182v Divendres a 7 de agost 1609 entràren al moll dos galeras de Gènova. Han desembarcat a Blanes a don Gastó de Montcada, marquès de Aytona, qui era embaxador en Roma, al qual a succehit don Pedro de [...], qui diuen ha casat ab una senyora deuta del duch de Lerma. Y han fet tiro al marquès que primer sa ha vist devant a son successor que no ha sabut lo volguessen mudar. Diu-se ho han fet per temor que lo Papa no replicàs que le y dexassen estar per què ell lo volia molt. En fi lo n'han tret provehit de virey de Saragoça de Aragó.

Ab dites galeras ha vingut nova que la armada del turch ab [...] velas ha passat deçà del mar Adriàtich a la volta de ponent. No saban ahont donarà.

Item al passar a illa d'Eres han trobat set galeras del rey de França capitanejadas per mossur de Guisa, carregades de infanteria y molts pertrets de guerra.

Dit dia en Barcelona vingué nova que molts companyias de gent de armes de França (del comtat de Cosseran y parts de Comenje que diuen son lutherans), eran entrats a la part de Jaca y se n'havian aportats robats molts bestiar.

Diumenje a 9 consacració del bisbe de Helna don [...] Gallart. Consecràs en la Seu de Barcelona assistents lo de Vich y lo de Gerona, fent lo offici lo de Barcelona. Diu-se que ab la qüestió que y hagué a 15 de maig 1608 sobre

la consecratió del bisbe de Mallorca, los bisbes scrigueren al Papa y declarà que sempre precehís lo bisbe que està en sa diòcesi no obstant fos últim en consecratió.

B. 183 Dimarts a 11 nova de corts vingué en Barcelona ab lletres de persones particulars ab molta verificatió.

Dit dia morí don Francesch Agullana, thesorer de sa magestat en lo real Consell de Catalunya. Plangut de poch y malquist de tots per la inica conditió tenen tots los Agullanas a capa de devoció y santedat.

B. 183v Diumenje a 16 la festa de sant Roch que és vot de la Ciutat fou transferida al dia següent.

Dilluns a 17 se féu la festa de sant Roch y la professó acostumada. Y après de haver dit lo offici y fetas las acostumadas pregàries, lo senyor bisbe se posà en lo gremial en la forma acostumada, y volent exir los canonjes (olim reglars vui seculars) de Santa Anna (a qui se diu ser unida la isglésia de Santa Eulàlia del Camp, ahont és lo altar de sant Roch) també ab son gremial, lo Capítol de la Seu no's volgué mourer, pretenent que ahont hi era lo bisbe no y podia haver altre gramial. Y viu jo que lo bisbe digué al canonje Garau de Santa Ana, que avia dita la missa, que ells anassen que ell no's volia mourer. Y axí los de Santa Anna anaren fins al pati processionalment en la forma que antigament acostumavan acompanyar lo clero de la Seu, pretenent avian de ser mantinguts en la possessió. Vingueren al senyor bisbe lo canonje Serra y lo canonje T. de Santa Anna, y lo bisbe los pregà no volguessen exir ab gremial y que, puix era cortesia, no la li fesen que no volia ser acompanyat. Los de Santa Anna tingueren sos tretze. Entrase'n lo bisbe ab son Capítol a la sacristia y manaren als portants creus, ganfanons y bandera de la Seu que se'n tornassen dins. Entre tant los de Santa Anna feren embaxada als consellers perquè los assistissen, però ells no u volgueren fer y fou acertat. Y los que restavan defora impediren als de la Seu lo tornar dins. Y aquí foren les punyades. Y los de la Seu rossegant aportaren y tancaren als de Santa Anna a la sacristia. Y lo bisbe hi rebé algun cop als pits. Y axí se n'anaren. Glòria

a Déu ningun llaych s'i posà. Y ell sap que y fiu lo posiible en detenir-ne alguns que cridavan visca la Seu, y hun obrer de Santa Eulàlia que tocava la campana del altar donant-se entenenent que per allò hi avia vedat. Aprés se reberen testimonis de part a part. Y don Joan de Montcada, prior de Santa Anna, me exigí la deposició y testifiquí *verum*, y que los seus avian romput primer la creueta de un ganfanó de la Seu abans que lo canonje Guasch de la Seu rompés la creu de Santa Anna. Quin escàndol.

B. 185v. Dilluns a 31 en Consell de Cent haguda per los consellers relació de micer Joan Gallego, en arts y en drets doctor del real Consell, de mestre Salvador Pons, frare de Sant Domingo, del presentat fra Jaume Rabullosa, del matex orde, y del doctor Honofre Menescal que lo llibre de la mia *Coronica* podia ser imprès, representat al Concell fou delliherat me donassen 500 lliures per ajuda de costa per la estampa. Tinguí per grandíssims contraris los juristas y metjes. *Que quien es tu enemigo*, etcètera. *Vide* a 25 de abril 1606.

B. 186

SETEMBRE 1609

Dimarts, primer dia de setembre 1609, vingué nova de València que lo rey ha enviats quatrecent cavalls en aquell regne perquè se ha entès que los moros se volian alçar y avian enviada llista al Gran Turch de quoranta mil hòmens de pelea. Y que's tem que la armada del Turch de aquest any vindria a València. Es se descubert ab alguns catius que són estats redimits, qui diuen que los moros de València prenian los christians que podian agafar y tenint-los secrets en algunas sitges quant passavan galiotas de moros los venian a 20 escuts per cap tants com ne podian haver. Y axí eran estats aquestos encativats per los moros assassins. Diu-se que lo rey de França també ne ha donat avís al nostre rey. Uns diuen que sabent-ho per via que lo Turch li demanava dos ports de la Narbonesa

per hivernar la armada, y ell no'ls hi ha volguts consedir. Altres diuen que no, sinó que lo embaxador de França que és a Constantinoble ne ha donat avís al rey de pur occorregut de ser estat enganyat en lo que diré baix a 19 de octubre.

Dijous a 3 a miya nit lo virey manà despatxar a don Pedro Soler jutge de cort pera Tarragona, y partí ab dos galeras de Gènova, y a micer Francesch Gamis pera Molins de Rey, y a micer Francesc Sala a Manresa per alçar la terra contra lo Pere Rochaguinarda perquè havia hagut avís era passat ab 25 o 30 hòmens al camp. Perquè estant don Rafel Biure en qüestió sobre la jurisdicció del lloch de [...] vagant lo priorat de Catalunya del orde de Sant Joan per mort del prior Veri, lo don Rafel qui tenia part de la jurisdicció civil havia plantadas forcas y se havia fets prestar los homenatjes. Y anant allí don Galceran Turell, comenador, per pendrer possessió per lo prior nou don Miquel Alentorn, vistes les forques les enderrocà y volent-li resistir lo Biure, que era cadell, lo Turell ab gent de armes li escopatejà sos criats y li posà foc al castell y cremat una gran botiga de blat, y lo Biure s'és hagut de salvar a cós de cavall. Y diu-se que contra de ell era lo Rochaguinarda, que ha dos anys té alborotada Cathalunya robant per camins reals de las faldas de Montseny y fent cada dia mil insurts irremediabls.

B. 186v Dimarts a 8 arriba nova que alguns hòmens que treballavan entre Cervera y la Curullada, un dia d'estos veyent passar 25 o 30 hòmens armats de pedrenyals dobles, los començaren a hucar y aquells acostant-se als qui treballavan donaren a alguns d'ells algunas bastonades. Los treballadós mogueren crit de viafós, hisqué lo sometent de Cervera y la brega fou tal que los malfactors se recolliren a emparar de unes tàpies y desde allí escopetejaren y mataren sis persones y nafraren més de 20 del sometent. Per hont desmaiant lo sometent y començant a fugir, los delinqüents los alcançaren fins a les portes de Cervera. Infàmia de tota la terra.

B. 187 Dimechres a 9 de setembre 1609 en Casa la Ciutat se

tingué Consell de Cent y en ell arribà una embaxada dels diputats ab maças altas explicant com los diputats tenian una lletra de Joseph de Bellafilla (qui és anat a València per part dels diputats per lo negoci del pres que de Tortosa passaren a València per instar la restitució sua), en què deya que com los jurats de València, en la concurrència de dit negoci, haguessen escrit als consellers de Barcelona tractant-los de senyorias y los consellers responent als jurats no'ls hayan tractats de més de magnificències ne estavan sentits, perquè tots los grandes de Castella com los escriuen los diuen senyoria. Y axí los de la embaxada per los diputats pregavan al savi Consell ordenàs fos tornat a escriure als dits jurats tractant-los de senyoria. E lo Consell hagut tractat sobre assò, considerat lo títol vell de magnificència que ells tenen y que són grandes y's cobren devant lo rey, y que los jurats de València no sols no són tals però que trobant-se presents en la Seu de València dia de la boda del rey nostre senyor, los digué lo duch de Lerma: *Qué hazéis aquí vosotros, salíos fuera*, y se n'anaren de la Seu, delliberà que no fossen tractats com volian sinó que s'acontentassen del títol de magnífichs.

Divendres a 11 a la tarda entrà en Barcelona lo cardenal de Bordeus de França; va a Nostra Senyora de Montserrat. Hisqueren-lo a rebre lo virey y lo bisbe. Y lo bisbe se'l ne volia aportar a sa casa y ell li digué que lo virey lo havia pres, y com a tal no podia dispondrer de sa persona. És home ros, alt y ben aproporsionat, de edat de uns quoranta anys.

B. 187v Dissapte a 12 lo cardenal de Bordeus digué missa a Sant Ramon de Penyafort y los frares lo convidaren a dinar al refetor. Y no volgué res del regalo que li feyan, ni beure ab neu, sinó la pobre pitaça de frare. Y pujant a la llibreria véu en un calax les obres de Molonina y digué *Hic petra escandali*. Per la opinió que ha inventada dels auxiliis que vui se disputa en cort romana.

Diumenje a 13 lo cardenal oy missa cantada a tres cors en Santa Anna, que don Joan de Moncada, prior de allí,

lo y havia convidat. Y no volgué dinar ab ell sinó que se'l ne aportà al don Joan a dinar a casa del virey.

Item al tart los pares de la Companyia feren anar al dit cardenal al collegi de Bellem y li digueren completes, no acostumant-les de dir, sinó sols vespres a les festes.

Las galeras de Cathalunya totes enbanderades entraren al port de Mallorca la primera vegada. Y ans de entrar saludan ab tota la artilleria y fan salva de arcabuçaria fins entrar dins. La Ciutat los respon a 30 tirs de artillaria. En ser dins tornan tirar las galeras y torna la Ciutat ab altres tants tirs.

Dilluns a 14 lo cardenal de Bordeus anà a Nostra Senyora de Montserrat.

Dimarts a 15 de setembre 1609 los pares inquisidors assotaren sis gitanos y quatre gitanas, y alguns de ells condemnats a galeras per quant havian robat de Sant Julià de Altura y a Cabanabona las isglésias, y de alguna de ellas la custòdia del Sanctíssim Sacrament y may han volgut descobrir ahont havian llançat lo sant Cos de Christo. Deyan se l'havian sumit.

B. 188 Dijous a 17 lo cardenal de Bordeus baxà de Montserrat a Manresa a petició dels pares de la Companyia per veurer la cova del pare Ignaci, ahont féu penitència al temps de sa conversió. Y après se'n tornà a Montserrat.

Dissapte a 19 lo cardenal de Bordeus donà órden en Nostra Senyora de Montserrat.

B. 188v Diumenje a 20 de setembre 1609 lo cardenal de Bordeus ya fonch tornat a Barcelona y en lo collegi de Betlem de la Companyia de Jehús digué missa resada y donà combregar a tots los de la congregació. Entre los quals Bernat, mon fill, que corre quinze anys rebé de la sua mà lo Sant Sagrament, y és la 2 vegada que lo minyó lo reb. Déu lo fassa bo.

Dilluns a 21 se n'anà de Barcelona lo cardenal de Bordeus tornant-se'n a França.

Item en la Seu de Urgell morí don T. Capilla, bisbe de aquella ciutat, haven tingut 20 anys de pontificat o més. Era estat frare Carthuxo y, encara que bisbe, sempre

avia viscut com a tal. Succedí-li fra Bernat de Salbà, *ut infra* a 30 de dezembre 1610.

Dimarts a 22 lo virey envià a cercar los diputats y los donà una carta del rey nostre senyor, y los digué de paraula que lo rey senyor nostre los enviava a demanar que ben armadas y a punt enviassen les 4 galeras als Alfachs y seguissen lo orde que'ls diria la carta. Que lo fer-ho seria gran servey de Déu y del rey nostre senyor. Y que ell los ho pregava de sa part en paga del molt que havia treballat ab sa magestat en fer que navegassen.

Dit dia arribà nova que don Pedro de Toledo, adelantado de la mar, estava als Alfachs ab les galeres de Gènova y Nàpols per guardar lo pas a la armada del Turch que de 100 veles se era descuberta desde Malta y se entenia venir a socórrer los moriscos de València que es volian alçar. Y que per la part de Oriola eran entrats de Castella sis mil infants enlo regne de València y 500 cavalls. Y que en València s'és feta crida per lo rey que los moriscos que volrran exir de Espanya dins cert temps se'ls salva vida y membres y se'ls dóna passaport, y passat lo temps, han de morir. Y se ha fet pública chrida que los cavallers a pena de la vida no pugan anar més de tres en amunt, tement que com són senyors de vassalls per lo interès no afavorissen los moriscos, que és cert que dels vassalls christians may ne auran lo que avian dels moriscos.

B. 189

Item dit dia après dinar los diputats despediren dos bargantins pera las galeras que són a Mallorca perquè vajan als Alfachs y seguescan los òrdens los donarà don Pedro de Toledo. Donan a cada bergantí 40 lliures. Lo vent contrari los tornà que no pogueren surtir fins lo endemà a les 4 de tarda.

Dijous a 24 a nou hores de matí vingueren sis galeras de Gènova y sis de Espanya per aportar provisions als Alfachs a la armada. Confirmaren las noves de València. Han desembarcat a Binaròs y Alfachs 6000 infants. Item dit dia per las matexas galeras vingué nova com en València estavan tancats los portals, sols estava ubert lo de Serrans ab molts soldats de guarda. Que entre los cavallers

en València hy avia dicencions. Que en la Diputació un dia de junta avian tingut gran brega en la qual se donaren grans coltelladas y agué molts nafrats y alguns morts. Y avent-hi enviat lo virey al regent no pogué socegar-los ans bé se'l ne aportaren de allí a cap y a peus y morí dins poques hores, qui diu de glay, qui que ya estava malalt y de convalecència y que ab algun espant se degué glaçar, y qui que l'offegaren ab lo tumulto. *Eius anima requiescat.*

B. 189v Diumenje a 27, dia dels sants Metjes y dominica última de setembre, los frares Dominicos y Carmelitas predicant en sos convents digueren algunas cosas que sentian mal de la degradació del rector de Onoves y l'encomanaren per les trones y a les portes de la isglésia acaptavan per ell. És vingut breu del Papa avocant-se la causa de apellació. Quant appellà aparegué al comissari subdelegat del Breu y als doctors del real Consell que no podia appellar perquè lo breu del bisbe de Gerona, qui és lo jutge apostòlich, és despedit ab clàusula *appellaciones remota*. Però lo advocat de pobres, micer Narcís Garbí, ha allegat que aquexa clàusula no's pot subdelegar, y axí lo subdelegat micer Paulo Pla, canonje de Barcelona y ardiaca de Panadès, qui està en Barcelona, no ha pogut ser comprès ab dita clàusula. Ara usan los doctors del real Consell una cruesa que no li volan donar lo procés, informa Pau Peris. Ha sabut molt greu al real Consell perquè ha fet un forat que may tal se era fet. *In regio Consilio. Relator don Pedro Soler, notario Mallol et postea Bastur. Vide pro exemplari.*

Dilluns a 28 trobant-me en Casa la Ciutat viu venir al canonje Francesch Pons y al canonje Riera, doctors en theologia, ab embaxada de part del bisbe y Capítol fent a saber als consellers com lo Sant Pare Paulo 5 havia posada sots precepte de observació la festa del Àngel Custodi per al primer de octubre perpètuament de aquí al devant fahedora. E que lo Capítol faria professó. Y que sabent se n'avian de alegrar, per lo que la Ciutat solia tenir cuidado de fer esta festa y lo sermó antigament en la Seu, ahont y per tot lo bisbat de temps immemorial se solia celebrar la primera dominica de octubre. Per ço avisaván, etcètera.

B. 190 Dimarts a 28 de setembre 1609 per las tronas de Barcelona fou publicada *sub precepto* la nova festa del Angel Custodi per al [1r.] dia de octubre.

B. 190v OCTUBRE 1609

Dijous, primer dia de octubre 1609, se comensà la celebrat de la festa del Angel Custodi *sub precepto* per lo que està dit dalt a 28 de setembre.

Dissapte a 3 arribaren dos galeras de Cathalunya venint dels Alfachs, ahont són restadas las altras dos. Venian a cercar provisions de bastiments. Diuen que los morets de Gandia han començat a acceptar lo partit de la crida del rey y se'n començan embarcar alguns. Y en altras parts casi se posan en resistència dient que tant se estiman morir en Espanya, com perdre sos béns y morir pobres en Africa.

B. 191 Dijous a 8 de octubre 1609 trobant-me a Casa de la Ciutat de Barcelona viu venir a un peó de Flix, vassall de la Ciutat, qui aportava nova que s'entén que alguns moros de València se posan en resistència, perquè lo senyor virey de Cathalunya a escrit als jurats de Flix enviassen gent de armes a València contra los moriscos.

Item dit dia vingué T. Pastor de Leyda ab lletra dels paers per los consellers de Barcelona demanant-los armas, ço és, arcabuços per armar la dita ciutat y doscents hòmens tenen de enviar a València. An fet capità a Joan de Babau, cavaller, paer en cap, y sargento lo dit Pastor.

Item de Tortosa vingué syndich a demanar a la ciutat de Barcelona 300 quintars de pólvora.

B. 191v Divendres a 9 de octubre 1609 vingué una naveta de Sardenya la qual aportà nova que desde Sicília se eran descubertas sexanta velas turquescas que venian a la volta de ponent. *Vide* a 15 què és lo més cert.

Item dit dia fou aportat pres a la vila de Madrid desde la ciutat de Toledo un moro natural del regne de València y habitant en Toledo, lo qual diuen havia de ser lo rey

que los moros de València y Castella avian de alçar si hagués tingut effecte son moviment. Altres diuen que no era sinó lo qui aportava la traça de la rebellió. *Vide* a 19. Lo cert fonch que ell avia de ser rey en Castella y axí fonch esquarterat en Madrid.

Dissapte a 10 per via de un vaxell mallorchí arribat als Alfachs y de aquí per un home de Tortosa vingut a Barcelona, se sabé que les 60 velas turquescas se eran vistas ; de Serdenya avian també passat a vista de Mallorca. Fou mentida. Lo cert és a 15 del corrent.

Diumenje a 11 a les set hores de la nit combregaren a don Raphel de Rovirola bisbe de Barcelona, malalt de pedra, si bé és veritat que desde la feta del dia de sant Roch may avia estat verdaderament sa. *Vide* a 13 de setembre 1608 y a 27 setembre 1609. Aportaren-li lo Sant Sagrament de Sant Jaume, y per lo camí avisaren se'n tornàs y axí voltà la Diputació. Deian no estava assossegat y era que no avia fet testament. Aprés lo tornaren cercar en secret y ab sobrepellís y estola cubert ab un manteu, lo y aportà lo rector de Sant Jaume. Y arribat al palau encara lo testament no era fet y posà lo Sacrament a la capella y estant quatre de sos vicaris ab dit bisbe y lo pare Gil de la Companyia, se'ls anava morint si no per mossèn Guillema, rector premit, que conegué la necessitat y li donà lo Viático.

Dilluns a 12 a dos hores de matinada morí en Barcelona don Raphel de Rovirola, bisbe de la matexa ciutat, lo qual era estat elet a 20 de octubre 1603 ; a 10 de abril 1604 prengué possessió ; a 2 de maig 1604 fonch consecrat, y a 8 del matex se li féu la entrada solemne. Tenia un nebot fill de germana al qual avia fet nobilitar y nomenar don Rafel Casamijana, y desfeya's y matava's per ell, y a fet tant ingratement que l'ha dexat morir en un llit ab dos matalafs y una candela de seu posada ab una escudella de terra ab arena, y lo últim caldo que prengué la y pujaren de casa del escarceller de son palau. Y mort que fonc, no volia lo don Rafel contribuir ab lo gasto de la sepultura ab la Cambra, y fonc necessari que s'i posàs lo virey, que sols

ne pogué arrencar doscentas lliures. Y los concellers se interposaren ab lo Capítol perquè's dexàs perdre de sos drets. Aprengan los ecclesiàstichs que engrexan a sos deutes de *sanguine Crucifixi*. Succé-li don Joan de Montcada a 30 de zembre 1610.

B. 192   Dijous a 15, a la matinada, arribà un bergantí de Mallorca tramès per lo virey de allí al de assí de Cathalunya, avisant com tenia avís de Sicília de que en los mars de llevant deçà del Negroponto avian vista passar la armada del Turch. Y que són 72 velas ; les quoranta són galeras, y les 32, vexells rodons. Y que feyan camí a la volta de ponent. Y lo virey de Cathalunya ha enviat encontinent lo matex avís al rey.

Divendres a 16 fonc enterrat a la Seu, en lo vas comú dels bisbes en lo cor, lo cos del bisbe don Rafel de Rovirola pontífice de dita ciutat. Era mort dilluns passat. La sepultura en la forma acostumada, salvo que trobant-s'i los quatre provincials dels 4 Mendicants, los graduaren en la professó y clero de la Seu, tras de totas las dignitats prop lo gremial. Trás del cos venia la capella qui aportava lo triumpho de la Mitra, y tras ell, lo virey y ab ell los consellers endolats y los parents aprés.

Dit dia la real Audiència havia porrogat.

B. 192v   Dissapte a 17 de octubre 1609 vingué nova de València que passats de dotze mil moros avian presas las armas y se eran retirats y fets forts en dos o tres llochs de les serres de Espadun, montanyes aspríssimes que travessen entre València y Aragó encloent la ciutat y ducat de Sogorb y passant fins molt endins de Castella, encara que estas montanyas sian tant grans lo alçar-se és estat entre Xàtiva y Alicant. Y que dels moros qui se embarcavan ab les galeras y ab les naus ingleses no han passats de sis mil, y que tots eran vells, dones y minyons, que gent jove no se'n trobavan, que tots se amagavan. Y que als que s'embarcavan los christians de Hòra los acompanyavan a terra de moros de pau, però sobrevenint los alarbs ne havian morts infinits per robar-los, y sabent assò los de València diuen que tant se estiman morir ab

les armes a les mans. Enviaren algunas companyias sobre d'ells y alguns se donaren, acontentant-se de la embarcació aprés de aver hagut encontre en lo qual moriren més de 200 christians y 700 moros. *Vide* a 22.

Dilluns a 19 se publicà per Barcelona que en Aragó avian pres a T. [...] de nació grech y archabisbe de Macedònia, inculpat de que ell era lo tercer entre lo Turch y los moros de València per la rebellió, y anava de poble en poble ab molta facilitat ab esta traça: Que ab patents del embaxador del rey de França residint en Constantino-ble era vingut a Roma y de allí a Espanya dient que per una fermança avia feta de una gran quantitat no podent pagar los ministres del gran Turch, li avian presas las rendas del archabisbat y per poder pagar venia acaptant per terras de christians y avia simulat ésser-se unit a la Isglésia latina y prestada la obediència a la Sede apostòlica. Y axí tenia també poders del rey per acaptar en Espanya. Y d'esta manera escusàs de fer la acapta, tractava ab los moriscos y dava sos avisos al Turch y treya lo diner de la terra. Jo lo viu diversses vegades en Barcelona. Era home gran, barbinegre, ple de cos y anava com un monjo de Montserrat y sobre la capilla, sombrero de copa voltada prou alta, com los que usan de camí los nostres bisbes, salvo que lo cordó y lo forro també era negra com lo demás del àbit, y no aportava roquet ni mànega blanca.

B 194

Estos últims de octubre passà per Barcelona y se embarcà pera Milà un moriscat del regne de València, que diuen era descendent de la casa real dels moros de aquell regne, y que l'avian los moros de València alçat per rey. Y ell se n'era anat al rey nostre senyor y li avia descuberta la trahició y mostradas firmas dels qui hi sabian. Y lo rey l'a tingut molt temps pres. Y trobadas las suas relacions veras li a dada llibertat ab un desterro pera Milà ab plaç a mort. Y ell volia vendre los béns tenia en València y lo rey no li a volguda donar llicència sinó de arrendar.

B. 195v Dimarts a 10 de novembre 1609 en Casa la Ciutat se tingué Consell de Cent. Fonch proposat que Joan Serra lo jove, per lo diner que ell y son pare ab lo nom fals avian tret de la Taula de la Ciutat y per lo que devian a la Ciutat, se volian consertar ab ella, y per ço era vingut guiat del senyor virey y consellers que lo savi Consell vés si l'escoltarian. Fonch que no, que cas tant brut per reputació de la Taula no volia concert sinó càstich y rigorosa instàntia. Hagué y maneta per als consellers, perquè lo avian guiat y quexà's de les fermanças qui avian pagades partides per ell.

Item proposat que's tenia avís que per 13 del corrent en Vilafranca de Nissa se embarcarian los infants T., fill del duch de Savoia, gran prior de Sant Joan de Castella, y son germà lo cardenal T. y llur germana dona [...] per venir a Espanya, y quin recebiment y festa les faria al entrar en ciutat, fou resolt que puix lo rey no n'avia escrit a la Ciutat avisant y demanant festas com és costum, no se'ls ne fessen, majorment que ja lo gran prior era estat en Barcelona y llavons se li feren festes.

Més avant donaren aygua de font als infants òrphens y a alguns altres que'n demanaren.

B. 196v Dimarts a 17 de novembre 1609 la ciutat de Barcelona posà la artilleria per les muralles per la festa de la vinguda se espera dels infants de Savoia.

Dijous a 19 de novembre 1609 en Barcelona se descobrí un cas tant horrendo y infame, que en aquest temps me pesa ser cathalà per la infàmia que tres belitres han carregada a tota la nació. Y és que Joan Riera, mariner, natural de la ciutat de Barcelona, nat y criat en lo carrer del Carme, y en sa adolecència havent fet de pescador en lo regne de València, en los mars de Castelló de la Plana, Mancofa, Buriana y València, y per assò y per los diversos viatges que ab barca de càrrech havia fets en dit regne coneguts per aquells pobles, trobant-se en aquelles mars, en aquest temps de la exida dels moriscos de aquell regne,

ahont ab una barca de càrrech sua era anat a fer un viatge, concertàs ab alguns moriscos de passar-los a Oran, que per ser gent principal o rica no volian anar presos y lligats ab lo carruatje dels vaxells del rey o per millor dir (y és lo cert) tenint orde de don Pedro de Toledo, general de la armada, de anar a Moncofa y rebre los moros que de la Vall de Uxó li aportaria un comissari. Tenint lo matex orde una altra barca napolitana. Y embarcadas per los cathalans 65 personas entre hòmens, dones y minyons, tenint los alt a la mar y dins cuberta per lo costums que's serva perquè no's pugan alçar ab los vexells, lo dit Riera ab dos altres cathalans, un francès y un sart, poch temerosos de Déu, bèsties, tigres cruels y insençades baras, traïdors y alevosos trencadors de la fe natural sobre la qual se eran fiats ab ells, violadors de la pau y salvaguarda real per lo senyor rey consedida a tots los moriscos que se'n volian anar, mals christians, bàrbaros, inhumans, vist que los de la barca napolitana camençaren a fer lo matex de 7 moros que tenian en las plaças de la barca, y après degollavan y llançavan en mar los seus moros que aportaven, començaren a fer-los pujar de hu a hu o axí com exian de cubert los passavan a coltell y llançavan en mar. Y al últim exint algunas donas com veren que alguns hòmens y minyons estavan encara palpitant, ellas mateixas se llançaren a la mar. Diu-se que alguna o algunes de ellas invocaren a Nostra Senyora de Montserrat. La qual certament és la qui ho ha fet descobrir. Feta aquesta crueltat inhumana se'n vingueren a la ciutat de Barcelona y diu-se que lo Riera anà a visitar la santa casa de Montserrat. En aquest ínterim lo senyor virey rebé cartes de don Pedro de Toledo, general de la armada, de que una barca espanyola y una nau inglesa y una barca napolitana avian fet viatge a Orà y no eran tornats ab la responsió, que tingués compte si farian cap en Cathalunya. Estant axí succehí que lo mariner sart' qui era de la barca del Riera fou pres per un cap de guayta ab una dona perduda. Y per no anar a la presó se consertà ab lo capdeguayta de composar-se en quoranta reals pregant-lo que

B. 197

l'acompanyàs fins a mar, que lo patró Riera los hi donaria. Y axí anaren. Y des del moll lo sart cridà al Riera que estava en barca li fes pler donar-li 4 lliures a bon compte de aquelles 40 lliures li havia promeses del viatge. Y lo Riera li respongué que no'l conexia. Replicà lo sart y l'altre sempre negà y maltractà de paraules al sart. Llavors lo sart se n'anà ab lo capdeguayta y'l satisfeu de altra part. Lo endemà dijous a 19 hagué'l citat en Consolat de mar y féu-li demanda de 40 lliures li avia encomanades li guardàs en barca, dissimulant que fossen de promesa de la part de la tacanyeria. Y lo Riera negà. Vist assò per lo sart anasse'n al veguer Julià de Navel y ab ell al virey, féu-se assegurar vida y membres y descubrí al virey lo cas y que la roba dels moriscos trobarian en barca. Féu lo senyor virey, duch de Monteleon, ses diligènties y prengueren hu dels mariners cathalà de Tossa y detingueren-lo a casa del veguer dient lo havian menester en servey del veguer sens dir-li per què, y a les nou de la nit prengueren lo Riera en casa de un argenter que venia perles y prengueren en barca al altre mariner francès y algú d'ells que de Blanes ya fou fugit, y fet escorcoll en barca trobaren molta bellesa de robes morisques, camises, tocados, devantals de tela y sedes de mil colors, y algunes ab or, aljubas, barrets, alfanjes sangonoses, faldilles y cosos baxos, y unes vesquinyes guarnides de or brutes de sanch y un saquet de menuts jaquesos y remallets. Féu-se inventari y tot se aportà a casa del thesorier real. Y fet acarament dels presos ab lo sart permeté Déu que confessaren. Lo virey a avisat a cort y a fet correus per la costa y pera Nàpols per la faluga napolitana. Cas cruel y digne de exemplar càstich. Veja's a 23 del matex y a 11 de dezembre 1609.

B. 197v Divendres a 20 se féu crida pública per Barcelona que ningú prengué menuts jaquesos ni ramallets nous que són falços, fabricats per los moriscos de València.

Diumenje a 22 arribà nova que los moriscos de València passan de trenta mil los que's són alçats ab armas. Y que han alçat per rey a un morisco del regne de València

anomenat Roig, home poderós, astut y valent. Y que despedex y fa mandatos y provisions reals. Y ha enviats mandatos a diverses viles, castells y pobles que buiden los christians a pena de la vida. Diu-se que han sacajades algunes isglésies y's són vestits dels ornaments.

Dilluns a 23 en lo palau de la comtessa, ahont està y habita lo lochtinent de thesorero real T. Dusay y de Agullana, se començà fer encant de les robes dels moriscos de Moncofa que foren trobades en la barca del lladre homicida Joan Riera a 19 del corrent. Continuà's alguns dies següents.

B. 198 Dimechres a 25 dia de santa Catherina en lo seu convent se tingueren com acostuman les conclusions públiques de les quals veja's baix a 26.

Dijous a 26 los pares inquisidors importunats dels pares de la Companyia de Jhesús anaren al convent de Santa Catherina màrtyr, del orde de Predicadors, y ab molta urbanitat y sens comminació de censsures demanaren als religiosos de aquell orde los donassen tots los papers estampats tenian de les conclusions que lo dia de santa Catherina y vigília se eran sustentades en dit convent y les recolliren. La matexa diligència féu lo rector del Estudi ab los doctors y estudiants de la Universitat. Y los estudiants devots de la Companyia y que són de la congregació, públicament anavan per ciutat per los cantons lacerant y arrencant les conclusions que estavan ficades. Donà molt que murmurar açò al principi, que aparexia ésser falta dels Dominicos, però com se sabé que no's reprenian les tesis sinó que los pares de la Companyia se queixavan de que en la Epístola los avian feta sàtyra, tot lo món se rigué de ells perquè la Epístola era univèrçal y los de la Companyia volian *si nisi* que la campana tocàs per ells en matèria de auxiliis.

B. 198v Dissapte a 28 de noembre 1609 los pares de la Companyia de Jhesús tancaren lo cap del carrer de las Sitjas que junt al llur col·legi bocava al carrer d'en Jutglar y, al altre part, en mitg del de las Sitjes prenent certas casas que avian comprades y enclohent una sitja o dos de la

Ciutat, y llançant de fet sens precepte judicial algunas 14 donetes perdudes de les cases ahont estavan, y que ells han comprades per ajuntar o agregar ab lo collegi. Del que s'alterà lo poble y murmurà molta cosa fins que saberen que per tancar tenian llicència dels consellers, obrers y balle general. Però aborrexen lo modo de procehir, perquè la compra de les cases, és que les han fetes estimar y girats los preus en *Taula invitis dominis pro ampliacione monasterii*. Veja's a 7 de dezembre.

Dilluns a 30 de novembre 1609, dia de sant Andreu, foren extrets consellers en Barcelona Joseph Delbosch de Vilagaia, militar; Francesch Rossell, doctor en medecina. De aquest veja's lo que li acontengué al primer de maig 1600 essent conseller. Micer Francesch Aguiló, en drets doctor; Montserrat Mora, merchader [...], Massaguer, chirurgià.

B. 199

DESEMBRE 1609

B. 199v Diumenje a 6 los canonjes Pere Pau Cassador *utriusque juris doctor* y T. Safont *sacrae theologiae doctor*, per part del Capítol anaren a Casa la Ciutat a instar als consellés fessen destapar las tancas que los pares de la Companyia de Jhesús avian fetas al carrer de las Sitjas, per quant era gran perjudici dels alous del Capítol que stan en dit carrer, que estant en carrer que no passa no valen tant.

B. 200 Dimechres a 9 de dezembre 1609 vingué nova en Barcelona que dos galeons de don Luís de Faxardo, dels que passavan los moriscos de València a Àfrica, no's troban. Y que de 52 galeras que feian los matexos viatges no se'n troban sinó 16, y entre ellas faltan la capitana y la patrona de les de Cathalunya. Aprés se sabé que no faltavan sinó 5 y la capitana de Cathalunya havia romputs alguns rems y rebentats alguns forçats per lo gran forcejar contra la tormenta.

També vingué nova que passant un patró català natural de Arenys a molts moriscos ab una pollaca, los moriscos

se li eran alçats y degolada alguna gent dels mariners, se n'eran anats ab la pollaca.

Divendres a 11 de dezembre se publicà la sentència del traydor d'en Joan Riera, mariner cathalà, y de sos socis per lo cas dels moriscos notat als 19 de novembre. Y lo dit Joan Riera com a lladre fonch condemnat a açots y orelles llevades, y com a traydor a mort, com a cruel homicida a carretó y atenellat y esquarterat. Y los dos socis moços o mariners seus perquè no foren los principals y asegurats de vida y membres han dit la veritat o per ser menors de adat de 25 anys foren condemnats a açots y marca y passar ab lo dogal al coll sota la forca y a galera per tota la vida.

Dissapte a 12 fonch executada la sentència lo dia abans publicada a Joan Riera. Hagué-se-li remissió del atanellar per què tenia la muller prenyada de 7 mesos y ab aquex poch de alvío se aconsolà algun tant.

B. 200v

Diumenje a 13, dia de santa Lúcia, en Casa la Ciutat en Consell de Cent entre altres coses se proposà y, oyt lo pare Luis Prado de la Companyia de Jhesús se conçlogué que, atesa la oferta dels dits pares, fent emperò ells primer altre carrer tant ample com lo que volian tapar, y obligant s'i ab acte se'ls donàs llicència de tapar lo carraró que volian tapar del carrer de les Sitjes al d'en Jutglar, puix axí no serà impedit lo trestetx del un sitjar al altre que estan en dits carrés.

Item representat si faria festas la Ciutat per a diumenje a 20 del corrent que los dits pares en sa casa la faran de la nova beatificació y licència de fer offici propri (en la Religió) del pare Ignaci de Lohoya, fundador de la Religió de la Companyia de Jhesús, que en Madrit y altres parts se diu les han fetas molt solemnes, no obstant que lo dit beato tingués los primers actes de sa converció en Barcelona y la casa de Barcelona ésser la 2 de Espanya, se delliberà que per ara no's fes ninguna festa sinó tirar la artilleria. Y assò aguda consideració de que los preparatoris de la festa de la translació de sant Ramon costaren

catorse mil lliures y no feren res y encara la Ciutat se'n sent.

Dit dia fou desastradíssim en Barcelona que dins sis hores hi succehiren 4 infortunis. A tres de tarda a la porta del ortet del Carme, prop la capella dels Metjes, tres germans Casas o Cafalts, escudellés, investiren a mossèn T. Ronis, gendre de micer Gamis, jutge de cort, y ell tirà un tir de pistolet y nafrà a les cuxes a algú dels qui l'investiren y ell resta nafrat, y fou un cas terrible de avalot de coltellades dins dit hort. Lo segon que prop Sant Pere donaren una estocada a un home. Lo tercer una ganyada a una viuda. Lo quart mataren ab tir de pedrenyal, endret de la Volta del Call, a cas acordat, a Bernat Puig, hostaler, qui estáva al cantó del carrer d'en Jaume Giralt als Cardés, y per anar-se'n a sa casa exia de casa micer Gaspar de Prat de la Boqueria, a 6 o 7 de la nit. Era molt home de bé y tota Barcelona se espantà què podia ser estat. Y lo virey ne féu lo sentiment que a 14 diré. Murmurà's li vingué la mort per la casa de hont exia, perquè servia de alcabot a la senyora y fou traït per lo matex marit.

Dilluns a 14 de dezembre 1609 los consellers manaren recullir la artilleria avian feta traurer a la muralla de Mar per la vinguda esperavan dels infants de Savoia. Per lo que han sabut que no vénen y se'n són tornats a Turín, essent-se ja posats en camí.

Dit dia lo virey féu publicar crida de premi de 100 lliures y dos hòmens fora de mal encara que sian còmplices, sols no sian mandant y mandatari, a qui descobrirà la mort d'en Bernat Puig.

B. 201 Dimarts a 15 de dezembre 1609 arribà nova als diputats per correu de que las 4 galeras de Cathalunya estan juntas y vénen. Glòria a Déu que, com dalt he dit, se tenien per perdudes.

Dimeçhres a 16 a la matinada se posà foch en casa mossèn Martí Joan Spuny al carrer de na Canuda. Que un estudiant tenia aparellats cohets o pólvora per fer-los per la festa que diumenje se té de fer del pare Ignaci, com díguí a 13, y llevant-se lo estudiant a sinch hores de matí,

saltant-li una guspira del llum en la pólvora, com era molta, ensengué lo sostre de sobre la instància y posàs en un guardaroba y causà més de dos mil escuts de dany perquè la casa és antiga y rica. Ha patit una tepisseria, uns domascos de paret, cortinas de lit de tafetà, vànovas de seda, catifes y molt altre bé de roba de casa.

B. 201v

Dissapte a 19 de dezembre 1609, vigília del dia assignat per a la infrascrita festa, sabent los pares de la Companyia de Jhesús d'esta ciutat que lo sanctíssim Pare Paulo quint a 27 de juliol prop passat, haguda relació del Collegi dels cardenals del Rito (qui per assò tenian comissió), avia beatificat al reverendicimo y digne de infinita llohor pare Ignaci de Loyola, fundador de la sua sagrada Religió, y que Sa Santedat a més de la beatificació havia donada llicència que en totes les cases de la sua Religió poguessen fer officí y celebrar públicament de dit sant officí de *Communi confessorum*. Y sabent que a 25 de novembre prop passat en la vila de Madrid los reys nostres senyors avian assistit a las festas que per dita beatificació s'és feta en aquella vila, y que y havian assistit los senyors Núncio de Espanya y lo arcabisbe de Toledo no obstant que ya assí en casa a 30 de juliol avian ja feta festa assistint-hi lo senyor virey, totavia (*utinam non magis propriam quam gloriam Dei querant*) volgueren a immitació de cort tornar a fer festa pública. Y axí havent empaliada tota la isglésia de la recàmara del senyor virey y parat lo altar ab aquella sancta pulícia que aquella Religió ab major avantatge de les altres sab ben fer, al mitg dia tiraren una dotzena de maschles o més. Sobre la porta de la isglésia, allí hont és la Nativitat, una effígie del beato Ignacio ab una orla de eura y llorer. Y al altar major avian posada una cortina de brocat que tapava lo retaula y sobre ella la figura del pare y beato Ignacio. A la porta un cadafal a cada part, ab les cobles de trompetas y menestriels y al enfront, contra la muralla, altre cadafal ab los negres y atabals. A la porta de la isglésia y dins los patis de casa, molt drap de ras ab papers de versos y geroglífichs. Sobre la isglésia 3 banderas de camp. A mig dia tocaren totes les isglésies

repicant y la Seu tocà lo Thomàs y Nostra Dona. A las tres de tarda digueren vespres solemnes a dos cors a cant de orga. Al *Magnificat* desapararen los mascles, y a la vesprada al toch de les oracions. Y aquella nit en la casa del collegi de la Companyia y sobre del campanar y al collegi de Cordelles, alimàrias. Al Estudi alimàrias, tirs de arcabuços y llançat un pendó ab les armes reals y tocant un atambor de guerra. A la Rambla, del portal de la Canuda a la Farriça, de tir en tir de palet, una foguera de tea, y a tota la muralla de portal a portal ab ses torres tot de alimàrias. Al carrer del Carme una gran falla de garbons y moltes fogueras de teas y moltes casas de devots ab alimàries. Al carrer de la Portaferrissa, fins a casa del marquès de Aytona, moltes fogueras y alimàrias per las casas. A la plaça de Santa Anna també, y en moltes casas de particulars de Barcelona aximatex, senyaladament al carrer dels Cotonés. Per lo que en una casa que deya de la senyora Maresa estigué lo pare y beato Ignaci estudiant gramàtica per dos anys après de convertit. També Hierònym Genovès, libreter, tingué una cobla de menestrils a la porta de sa casa, graelles, alimàries y apenas hi hagué carrer que no y hagués casa ab alimàries, fins a casa de mossèn Spuny, ahont a 16 era estat lo insendi. Y sobre tot lo campanar y isglésia de Nostra Senyora del Pi y la casa del marquès de Aytona se senyalaren. Los obrés del Pi, per ser de la parròchia la casa del collegi de la Companyia y la segona de Espanya fundada encara vivint lo beato Ignaci. En casa del marquès per viurer en ella don Joan de Moncada, prior de Santa Anna, germà legítim y carnal del marquès qui diuen pretén ser deute del beato Ignaci, almenys se li és mostrat tant devot que diuen paga lo gasto de la festa en la isglésia y refetor. Havia posada dit senyor en cada torre de casa y en cada finestra moltes llenternes ab diferents pinturas y armas del marquès y sues, y dalt a la porxada un lletrero de torra a torra ab llums detràs y axí se podia llegir desde bayx que deia *beatus Ignacius de Loyola fundator societatis Iesu*. Sobre la portalada, en la cornisa, hi avia a mà dreta una llanterna ab

B. 202

la creu de Santiago per lo marquès ; a la esquerra, altra ab la creu de Calatrava per lo fill major del marquès, don Francisco ; al mitg, les armes de casa del marquès, y entre los extrems y lo mitg a cada part una gran llanterna ab la creu de què usavan antigament los canonjes de Santa Anna y los pans o fogaças de Moncada, armas que usa lo dit don Joan.

Diumenje a 20 de dezembre en la isglésia de Bellem del collegi de la Companyia de Jhesús, per lo pare T. Villegas, provincial de la dita sancta Religió, presents y assistents lo senyor don Héctor Pinyatello, duch de Monteleon, virey de Cathalunya, los concellers y los diputats, lo comte de Erill y multitud de tots estats de persones, fonch cantada missa pública a cant de orgue a dos cors de *Communi confessorum non pontificum* ab la collecta *Deus qui nos beati patris Ignacii annua solemnitate, etcetera. Evangeli Sint lumbi vestri.* Y perquè la festa anàs ab tot compliment predicà lo pare presentat fra Jaume Rebullosa, del orde de Predicadors, natural de Solsona, tant doctament com acostuma, que no's pot dir més ni altre haguera dit més del que ell digué. Avian convidats aquells pares tots los mestres de las altras Religions a missa y taula. Y après dinar a vespres ab la solemnitat de la vigília. *Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto* per la misericòrdia que'ns fa de donar y multiplicar-nos los interceçors en lo cel.

Item dit dia a les vuit matinada entrà en Barcelona un embaxador del Sophi de Pèrcia. És estat a Roma *visitavit limina apostolorum* y per son rey novament convertit ha prestada la obediència a la Sede apostòlica. Lo dia del prestar la obediència se posà lo Papa en lo sòlio y magestat pontifical, ab lo Collegi dels cardenals, y rebé los perças ab aquell amor que un vicari de Christo devia. Diu-se que la converció de aquest rey y de son regne és vinguda de aquells embaxadors que en l'any 1601 a 5 de abril entraren en Roma y a 15 de juliol en Barcelona, que dos de ells se feren frares Caputxins y se n'aportaren predicadors. Són arribats ara los perças a Barcelona ab

dos falugas desde Torra de Bucar, ahont los dexaren les galeras de Gènova que diuen se n'avian de tornar per aportar los infants de Savoia (que's torna a dir que vendran). Y part de la companyia del embaxador acaba de venir per terra. Lo embaxador qui és entrat aporta al turbant una plometa de or y per medalla una figura de Christo crucificat. Van a cort per confirmar la lliga ab lo nostre rey. Advertescas que los perças prestan la obediència a Paulo quint com a redemits ab 5 nafras de Christo, a Papa besnet de cathalà, guiats la primera vegada per canonje cathalà. Glòria sia dada de tot al Senyor que propaga y multiplica la fe cathòlica y Isglésia santa romana a pesar de inglesos, alemanys y altres bàrbaros que obsegats en la malícia negan la obediència a la Sede apostòlica, cathòlica, romana.

B. 203 Dimecres a 23 de dezembre 1609 partiren de Barcelona pera la cort del rey nostre senyor los embaxadors vinguts del soldà de Pèrcia.

Item dit dia lo virey publicà 3 mercès. A don Christòphol Gallart provisió de la thesoreria real que vagava per mort de don Francesch Agullana. A micer Pere Aylla lo offici de assessor de governació vagant per promoció de micer Gamis en jutge de cort. Y a micer T. Rocha jutge de reclams vagants per òbit de micer Miquel Pomet. Lo Aylla renuncià encontinent.

Los últims dias de aquest mes y poch abans de Nadal trobant-se en Barcelona Antoni Cisterna natural de Gerona, escultor en pedra o picapedrer, qui era vingut per treballar a la Diputació, queixant-se de que com estava avesat al barato del preu de la pedra de Gerona (per la bona còpia hi ha de ella) li aparexia molt cara, féu un pensament ab si matex. Que ciutat que estigués tant rodada de montanyes no podia ser hi faltassen pedreras. Y volent-se anar a passejar per la part de Nostra Senyora del Coll, en terras de don Hierònym Vila trobà una mena de un gentil y molt clar jaspe, que si bé no té molta diversitat de colors y lo pardo o cendrós y blanch se mostran més que los

altres, todavía terço y pulit clareja y apar tenir un resplandor vítreo. La primera obra que d'ell se ha feta servex a la Diputació al portal de la capella major. He parlat jo matex al mestre Cisterna y digué'm que may era estat en Barcelona fins a la circumferència y poch dies abans trobà's la pedrera.